

DIRVA

THE FIELD

VĒLINIŲ DIENA

Oi lekia, lekia gulbių pulkelis...

Klausiau Motinos Lietuvos: "Kam auginai jauniausįj sūnelį, augindama ką dūmojai?" Ji man kukliai atsako: "Augindama nešiojau, Nešiodama dūmojai: Užaugo artojėlis, šieno pjovėjėlis."

Tyli šypsena nušviečia jos veidą. Džiaugiasi motulė užvadėliu, guodžiasi senoji ramia ateitimi.

Tik staiga sutemo. Pasigirdo klykias šauksmas augštai padanęje. Suvirpo motina. Ji žino: tai lekia gulbių pulkelis, šaukia ir ragina bernelius stoti į kovą, ginti tėvynės. Sunki, karti ašara nurieda vagotu jos veidu. Bet neišgaili liūdi motina. Reikia būti į karą ruošti.

Paruošusi palydėjo jį lauku. Lauko gale prie vieškelio plataus sustojo, apkabino ir tarė: "Sūnau, atmint: Kas tave skriaus, skriaus ir mane. Kas tave gaivins, gaivins ir mane. Kas tavim tikės, tikės ir manim. Kas tave mylės, mylės ir manė. Sūnau, tavo garbė yra ir manoji garbė. Tavo laisvė yra ir manoji laisvė."

Dar kartą savo jauniausįjį priglaudė prie savęs, pabučiavo ir jiedu išsiskyrė. Motina supjūzusi namo, tyliai vartus užkėlė ir pradėjo laukti sūnaus: "Kada sugrįši tu, mano vaikeli, kada pareinantį tave, regėsiu?" — kuždėjo jos lūpos.

Motina laukė dieną, laukė antrą, ilgai laukė. Tik staiga, kartą išgirdo kažką — lauku dunkant, "Grįžta sūnelis". Ir motina prie vartų nubėgo. Bet čia stovėjo tik žirgelis smarkiai prunkčdamas, aukso kilpeles besvyruodamas.

Klausia motina: "Kur palikai puikų raitužėlį, jauniausįjį mano sūnelį?" Ir žirgelis prabilo: "Liko sūnelis kovos laukelyje. Kovos laukelyje, svecioj šaulėlyje. Devynios kulkos pro šalį nešė. O dešimtoji kirtė sūnelį. Kur jo galvelė glotniai gulėjo, Ten rožių krūmas puikiai žydėjo. Kur jojo kraujai smarkiai tekėjo. Tenai žemčiūgai puikiai žerėjo!"

Tada motina pavirtusi balta gulbele išskrido sūnaus kapo į šiekoti. Rado jį ir giliai iš žemės pasigirdo balsas: "Motin, sudėjau į šią žemelę savo jaunystę, troškimus, savo meilę ir gyvenimo džiaugsmą. Drąsiai kovojau. Sunkiose valandose nepabugau. Ėjau su karaliais, bet nebuvau išdidus. Gelbėjau vargšus, lengvinau skausmus. Ir visą tą, motin, už tavo laisvę ir garbę".

Ir išaugo ant kapo medelis, ir pražydė buini melynų žiedu, tėvynės meilės ir ilgesio žiedu.

Daug tokių kapų mūsų gimtoje žemėje, kapų, kuriuose išsilo Lietuvos Motinos sūnūs ir dukros, kur gynė gimtąją šalį. Šie Lietuvos Motinos vaikų kapai uždeda ir jums jaunosios sunkių pareigų. Jūs turite čia, svetimjoje žemėje, ugdyti savyje tą ilgesio pilną tėvynės meilę, kad ji irgi išbųjotų ir pažydytų tuo gražiu melynų žiedu, kuris padės nugalėti visas kliūtis, kurias sutiksime kovoje už mūsų krašto laisvę ir nepriklausomybę.

Mielos sesės, šį gudų Vėlinių vakarą, nors ir būdamas svetimjoje žemėje, aplankykite kapus. Lapai jau bus pageltę, nakties šalnų dygiai bus juos skaudžiai pažeidę. Saulė nusileis, dangus apstems ir naktis apgaubis pilkąją žemę. Tada išjėb-

Už Stevenson ar Eisenhower?

Dwight E. Eisenhower

Adlai E. Stevenson

Esame prezidento rinkimų vakarėje. Kandidatai abiejų partijų stengiasi pakreipti viešąją opiniją į savo pusę. Šiuo momentu opiausias mūsų reikalas yra užsienio politika; panagrėnėkime ją bent kiek iš praeities.

Pradėkime prezidentu Roosevelt, kuris plačiai vertinamas, kaip pagerinęs darbo žmonių būklę ir išvedęs kraštą iš ekonominės depresijos; daugelio šiuo krašto piliečių jis laikomas vienu iš geriausių bei išmintingiausių prezidentu šio krašto istorijoje.

Kai Hitleris pavergia Čekoslovakiją, atima mūsų Klaidėda, o Musolinis užpuola Albaniją, prez. Roosevelt kreipiasi į Hitlerį 1939 m. balandžio mėn. 14 d. ir reikalauja garantijos, kad jis pasižadėtų nebeužpulti daugiausiai vieno laisvo krašto. Prez. Roosevelt raštas rašytas Hitleriui skamba taip: "Ar Jūs galite duoti man garantiją, kad Jūsų ginkluotosios jėgos neužpuols čia žemiau išvardintų kraštų ir neišvers į tų kraštų teritorijas? Štai tie kraštai: Suomija, Estija, Latvija, Lietuva, iš eilės dvidešimt antroji seka Rusija, paskutinioji arba trisdešimt pirmoji seka Persija."

Toki garantija turi būti duodama ne trumpam akimirksniui, bet mažiausia dešimčiai ar dvidešimti penkeriems metams."

Deja, Hitleris ir prez. Roosevelt raštą neatsako, ir jis užpuola ir pavergia 15 valstybių.

Dar Antrajam Pasauliniam Karui nepusėjus, 1942 m. sausio mėn. 6 d. prez. Roosevelt taip kalba Kongrese: "Mūsų tikslas aiškus: 1) Sutriuškinimas militarizmo, kurį karo strategai primetė savo pavergtoms tautoms! 2) Išlaisvinimas pavergtų tautų. 3) Įvedimas ir laidavimas žodžio ir tikėjimo laisvės, išlaisvinimas iš baimės — visame pasaulyje!

Mes nesustosime kol šie tikslai nebus atsiekti, o juos atsieksiu, mes nepasitenkimsime išsėtis ant savo pergalės laurų. Aš žinau, kad aš kalbu Amerikos Tautos vardu — ir aš pilnai turiu pagrindo tikėti, kad aš kalbu ir kitų tautų vardu, kurios mūsų pusėje kariauja, — kai aš sakau, kad mes esame nusprendę šį kartą ne tik karą laimėti, bet taip pat ir taiką užtikrinti, kuri po karo ilgai tęsis."

Iš prez. Roosevelt kreipimosi į Hitlerį ir jo kalbos Kongrese, matyt, kad jis buvo žmogus labai augštų idėjų ne tik savo valstybės, bet viso pasaulio mas. tu.

Kitė žvakelę, persikelkite mintimi į gimtąją žemę. Susikaupkite ir tegul jūsų lūpos tyliai kuždės: "Broli ir sese. Gindami Lietuvos Motinos garbę ir laisvę pakaukote savo gyvybes. Tegul šį jūsų auka bus mums kelrodžiu mūsų gimtojo krašto atvadavimo darbe."

"Vėtroj gimė, vėtroj augė, Vėtroj kelsimės visi — Ir pakils tėvynė, drauge, Ir pakils diena šviesi."

Skt. Dr. Marija Žilinskienė, L. Skaučių Seserijos Vadijos tautinio auklėjimo vadovė

Praslenka trys metai, o po jų ateina 1945 metai, kada U.S.A. pasiekia savo galybės augščiausią laipsnį. Hitlerio dienos suškaitytos, o mūsų sąjungininkas Stalinas taip nusilpęs, kad vos tepastovi ant kojų.

Ir štai, tas pats prez. Roosevelt, nelaimingoje Jaltoje atiduoda globos savo sąjungininkui Stalinui, arba teisingiau pasakius daug žiauresniam tironui negu Hitleris, Estija, Latvija, Lietuva, Lenkija, Vengrija, Rumunija, Čekoslovakija, Bulgarija ir dalį Austrijos.

Čia kalba nuogi faktai. Ko vertas prez. Roosevelt už tokį jo nesąžiningumą, tegul vertina jo gerbėjai.

Taip, depresijos metu prez. Roosevelt daug prisidėjo prie pagerinimo darbo žmonių būklės.

Tačiau per daug perdama, kai primetama visu 100%, kad buv. prez. Hoover deka ištiko mūsų kraštą ūkinė depresija. Ne Hoover pagimdė depresiją, bet ta depresija buvo pasaulinio masto, todėl ji turėjo paliesti ir mūsų, kaip augštai išvystytos industrijos kraštą.

Depresija atsilinko ir praslinko, todėl ne visi laurai išpuola prezidentui Roosevelt už jos pašalinimą.

Yra žinoma, kad buv. prez. Hoover aukojo visą savo gausią algą depresijos metu valstybės reikalams.

Taip pat ir kandidatas į prezidentus Eisenhower, grįžęs iš kariuomenės, irgi atsižvelgė į sunkius laikus ir jam priklausomas pajamas už išstarnautą kariuomenėje laiką paaukojo valstybės reikalams.

V. Eisenhower savo rinkimines kalbose paminė ir apie reikalą išlaisvinti Sovietų pavergtas tautas ir tuo atitaisyti buv. prez. Roosevelt nesąžiningumą.

Tačiau kandidatas į prez. Stevenson nenori Roosevelt'o klaidų atitaisyti, jis nori tik derėtis ir derybų keliu žada išvengti III-jo Pasaulinio Karo.

Stalinui Stevensonso derybų būdas irgi geriau patinka! 1945 metais Vokietijai kapituliavus nereikėjo skubėti (anot prez. Roosevelt) išsėtis ant pergalės laurų ir demobilizuoti armiją, bet reikėjo su savo buv. sąjungininku Stalinu aiškiai pasikalbėti ir arba... arba..., o ne prekiauti svetimu turto, krauju bei sąromis!...

Tuomet Stalinas taip buvo silpnas, kad būtų užtekę tik pirštu pamoti ir būtų išsinešdines iš visų okupuotų kraštų, o dabar jo jau nei demokratai nei respublikonai be karo nė iš vieno

krašto neišvarys. Stalino galutinas tikslas — Washington, D. C. Kai kitaip galvoja — labai klysta.

Kur reikalinga operacija, ten derybomis nepagydysi. Derybomis galima tik pratęsti laiką, kas komplikuoja ligą ir pasunkina pačią operaciją.

Jeigu prez. Roosevelt nebūtų po kojų paminęs savo augštą idealų, dėl kurių jis įvėlė savo kraštą į Antrąjį Pasaulinį karą, arba, jeigu, po jo mirties, jo vietininkas Rusijos atžvilgiu būtų užėmęs tilerą poziciją, tai šiandien neturėtume Korėjos karo.

Tuo metu kai "Stalino rojuje" nekaltų žmonių kraujas ir ašaros liejamos jau dešimtimis metų, tai prez. Truman prieš du metus viena proga prisipažino, kad jis dar tikrai nepažįstas Rusijos komunizmo.

Labai gaila, kad tokios didelės valstybės galva neturėjo progos perskaityti Lenino-Stalino raštų, kurie parašyti prieš kelias dešimtis metų.

Pasaulinės revoliucijos ir Stalino valstybės visame pasaulyje komunistai siekė, siekia ir sieks, kol jie nebus nušalinti nuo sosto.

Visa tai, ką jie kalba apie taiką ir galimą taikingą Komunizmo Rusijos su Amerika sugyvenimą, yra grynas melas ir apgavystė.

Tada įvyks komunistiškai suprantama taika, kai Amerikos

Negausus balansas

Spalio 24 diena buvo švenčiama kaip Jungtinių Tautų Organizacijos diena: septynerių metų sukaktis nuo formalaus šios pasaulinės organizacijos įsisteigimo. Šia proga buvo peržvelgti "kreditai" ir "debitai", tai yra nuveikti ir nuveiktini darbai. Balansas nelabai džiugina.

KREDITŲ SĄSKAITON PAMINETA:

1. Taikos įgyvendinimas tarp Izraelio ir kaimyninių arabų valstybių (ne galutinis ir netvirtas).

2. Karo veiksmų sustabdymas tarp Indijos ir Pakistano dėl Kašmiro (irgi ne galutinis klausimo sutvarkymas).

3. Karo sustabdymas Indonezijoje ir Indonezijos nepriklausomybės įsteigimas.

4. Prancūzų bei britų karinių pajėgų atitraukimas iš Sirijos bei Libano, 1946 metais.

5. Sovietų kariuomenės atitraukimas iš Irano, 1946 metais.

6. Lybijos nepriklausomybės įsteigimas (buv. Italijos kolonija).

7. Karo Graikijoje likvidavimas.

8. Akcija Korėjoje (nežinia, kuo ir kada pasibaigianti).

9. Žmogaus Teisių Deklaracijos priėmimas.

10. Rezoliucija, numatanti būdą imtis priemonių prieš agresiją, kai to nepajėgia padaryti

gyventojai bus išstremti į Sibirą, o jų sodybas apgyvens iš Azijos atkelti mongolai.

Visiems aišku, kad mūsų kraštas yra dideliame pavojuje; mes žengiami į Stalino mums pranašaujama ūkinę suirutę kasdien gilyn ir gilyn.

Todėl visi tie, kuriems rūpi mūsų krašto laisvė ir gerovė, kuriems rūpi, kad Amerikos sūnų kraujas nebūtų laistomas bereikalinguose karuose, turėtų pasirūpinti, kad valdžies vairs patektų į stipresnes rankas, kad mūsų vyriausybės galva būtų išrinktas asmuo, kuris geriau supranta vidaus ir užsienio politikos klausimus.

A. Ripškis

Saugumo Taryba.

11. Genocido Konvencijos priėmimas ir įsigaliojimas (sausio 12 d., 1951 m.).

12. 10 milijonų vaikų maitinimo karo nuterietose srityse.

13. Prieštuberkuliozinė akcija, kurios metu patikrinta 38 milijonų vaikų sveikata ir 18 milijonų įskiepyta.

14. Technikinė pagalba milijonams žmonių tikslu pakelti gyvenimo lygmenį, ypač sveikatos, švietimo ir labdarybės srityje.

15. Tarptautinio teismo patariamiosios nuomonės dėl tarptautinių teisinių ginčų.

DEBITŲ (DAR ATLIKŲ DARBŲ) SĄSKAITOJE MINIMA:

1. Globojamųjų teritorijų išvedimas į savivaldą ar visišką nepriklausomybę.

2. Visa eilė problemų arabų kraštuose.

3. Sustiprinimas priemonių ginčams taikiu būdu spręsti.

4. Kašmiro klausimo galutinis sprendimas.

5. Paskirų JTO ginkluotų pajėgų kontingento klausimas akcijoje prieš agresorius.

6. Tolesnis priemonių išplėtimas agresijai sustabdyti.

7. Ginklavimosi ir atominės energijos kontrolės klausimas.

8. Žmogaus Teisių Konvencijos galutinio projekto priėmimas, priėmimas ir ratifikavimas.

9. Korėjos ateitis.

10. Tolimesnis techninės pagalbos plėtimas.

11. Naujų JTO narių klausimas.

12. Visos eilės ginčijamų klausimų nukreipimas į Tarptautinį Teismą.

O svarbiausias klausimas tarp sprendimo laukiančių uždavinių net ir nepamintas — tai komunistinės diktatūros pavergtų tautų gelbėjimas, kitaip sakant, įvykiosios agresijos sutramdymas...

Tokia apyskaita, atrodo, nekelia didelio pasididžiavimo net pačių uoliausių JTO veikėjų tarpe.

Neseniai (rugsejo pabaigoje) net JAV ambasadorius P. Jessupas, kurį daugelis laiko vie-

nu iš nuolaidumo sovietams šalininkų, kalbėdamas Kanadoje (Ottavoje), išdėstė, kuo Vakarų pasaulis gali "didžiūotis". Jis sako, kad po pastarojo karo Vakaruose buvo sudaryta galimybė visai eilei tautų tapti nepriklausomomis. Būtent: Filipinai, Indija, Pakistanas, Ceilonas, Burma, Indonezija, Vietnamas, Laosas, Cambodža...

"Bet", — sako P. Jessupas, — "jokia teritorija, esanti Rusų valdžioje, nebuvo geruoju išleista. Priešingai, Latvija, Lietuva, Estija buvo užimtos ir absorbuotos. Buvusios nepriklausomos valstybės, kaip Bulgarija, Rumunija, Vengrija, Čekoslovakija, Lenkija ir Albanija, nors ir neva palaiko skirtingą egzistenciją, tikrumoje yra nustojusios savo nepriklausomybės."

RINKIMŲ IŠVAKARĖSE

MOTERŲ BALSUOTOJŲ DAUGIAU. BALSUOTOJAI SKAITMENIMIS

Ateinantį antradienį Amerika jau turės naują prezidentą. Dabar vyksta paskutinis kandidatų kampanijos etapas. Nors Galupo ir kt. apklausinėjimų institutų duomenys rodo, nors ir nedidelę, gen. Eisenhowerio persvarą prieš gubern. Stevensoną, tačiau pati rinkimų diena gali atnešti įvairių staigmenų, nes daug galės nulemti vad. neapsisprendę balsuotojai. Iš 92 galinčių balsuoti amerikiečių, tikimasi, balsuos 60%, o tai reiškia, kad balsuotojų galima tikėtis 55 milijonai. Ką sako skaitmenų kalba?

Pagal "Us News and World Report" iš tų 55 milijonų 4,3 mil. prezidentą rinks iš viso pirmą kartą, o 26 milijonai, būdami suaugę gyveno tik demokratams valdant. Jiems darbai ar gerbūvis siejasi tik su demokratų valdymo laikotarpiu.

Moterys balsuotojos prašoka vyrus. Moterų balsuos 28 mil., o vyrų milijonu mažiau — 27 mil. Būdinga, kad moterys nepaprastai gyvai registravosi rinkimams.

Miestų gyventojai sudaro svarbią grupę — tai daugiausia darbininkai, "baltųjų apykaklių" tarnautojai, negrai ir įvairių profesijų atstovai. Jie sudaro net 37 mil., 10,5 gyvena kaimo bendruomenėse, o 7,5 mil. — ūkiuose. Kaimo gyventojai negausūs, bet su jų balsais teks skaičiuoti.

Pagal krašto dalis, Rytai duos 18,3 mil. balsuotojų, Vid. Vakarai — 18,2. Vakarai — 8,1, Pietūs — 5,4 ir pagaliau pasienio valstybės — 5 mil. balsuotojų.

Pagal tikybas, 10,6 mil. bus katalikų — tai miestų gyventojai, kuriuos bus paveikusi priešrinkiminė kampanija, ypač komunizmo požiūriu ir 44,4 mil. nekatalikų. 4 mil. balsuotojų duos negrai. Su jų balsais labai skaitomasi. Daug lems jų susitelkimai didžiuosiuose miestuose — New Yorko, Pensilvanijos, Illinoiso, Ohio, Michigan valstybėse.

Daugiausia rinkėjų tarpe bus nedidelių ir mažų pajamų žmonės, pvz. turinčių metinių pajamų mažiau kaip \$1,000 bus 6,3 mil., tarp 1,000 ir 3,000 — 17,1 mil., tarp 3,000 ir 5,000 — 18,8 mil., tarp 5,000 ir 10,000 — 11 mil. ir per 10,000 — 1,8 mil. Darbo žmonių tarpe 28,1 mil. dirba pramonėje, bet iš jų tik 7,7 mil. bus Unijų nariai, 1,1 mil. dirba federalinei valdžiai, pagaliau 600,000, taigi mažiausiai, tikimasi gauti iš karluomenėje esančių vyrų. (al)

Augšti svečiai Detroito Radio Klubo valandėlyje. Iš kairės sėdi: WJLB radijo stoties viceprezidentas E. Hay, gubernatorius Williams ir radio progr. ved. V. Saladžius. Stovį: valstybės atstovas adv. Joseph Kowalski, Allen Freeman, adv. Alex Conrad, Ksaveras Semaška M. Balčiūnas.

DIRVA

Lithuanian Weekly, published by American Lithuanian Press & Radio Ass'n VILTIS, Inc. (Non-profit), 6820 Superior Ave., Cleveland 3, Ohio. Telephone: ENdicott 1-4486. Issued in Cleveland every Thursday. Editor: Balys Gaidžiūnas. Entered as Second-Class matter December 6th, 1915, at Cleveland under the act of March 3, 1879. Subscription per year in advance: in the United States — \$5.00 in Canada — \$5.50, elsewhere — \$6.50. Single copie — 10 cents.

Lietuviškas savaitraštis, leidžiamas VILTIES, Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radio D-Jos (Inkorp. ne pelnui), 6820 Superior Ave., Cleveland 3, Ohio. Telefonas: ENdicott 1-4486. Išleista Clevelande kas ketvirtadienį. Redaktorius: Balys Gaidžiūnas. Įregistruota kaip antros klasės siunta 1915 m. gruodžio 6 d., Clevelande pagal 1879 m. kovo 3 d. įstatymą. Prenumerata metams iš anksto: Jungt. Amerikos Valstybėse \$5.00, Kanadoje — \$5.50, kitur — \$6.00. Atsk. Nr. kainu 10 centų.

KAS ir KUR

• Kun. M. Krupavičius vėl grįžo į Vilką pirmininkauti. Paskutiniu laiku, nors skaitėsi sunkiai sergančiu, lankėsi Paryžiuje.

• Iš Vokietijos skundžiasi, kad ten viešdamas BALF pirmininkas kun. Končius "priorganizavo" visokių šalpos nesklandumų, kurie kiršina Vokietijoje pasilikusius lietuvius.

• Amerikos Lietuvių Tautinė Sandara, pirmoji kuopa, išleido Dr. V. Tercijono parašytą knygę "JUOZAS AMBRAZIEJUS, kovotojas už lietuvių tautos teises ir 1905 metų revoliucijos veikėjas".

• Akademinis Skautų Sąjūdis išleido leidinį "400 Metų Pirmajai Nemuno poemai". Leidinys kaštuoja 1 dol. ir gaunamas Br. Kviklys, 631 W. 54 Pl., Chicago 9, Ill.

• Tremties leidykla, Vokietijoje, jau išleido spalio knygą Gatvės Berniuko Nuotykių. Knyga už

poros savaitių jau bus gaunama Dirvoje

• Tremties leidyklos artimiausias uždavinys išleisti Dr. Vinco Kudirkos raštus. Jie bus išleisti vienoje knygoje ir kaštuos 5 dol.

• Iš Australijos į JAV išvyko Petras Matiuksas, apie dviejus metus gyvenęs Sydnejuje.

Ačiū Rėmėjams!

Prenumeratos pratęsimo programa DIRVOS spausdinimo priemonėms pagerinti aukojo šie skaitytojai:

Aukojo	
Dagys Ant., Chicago	\$1.00
Kavaliauskas P., Melrose Park	1.00
Wilkas Anna, W. Palm Beach	1.00
Gruzdyz Vyt., Killbuck	3.00
Simanavičius Vacys, Rochester	1.00
Valiukonis K., Chicago	1.00
Remeikis Vincas, Chicago	1.00
Kildišas Myk., Worcester	1.00

HYPATIJA E. O. YČAITĖ

ir

JAROSLAVĄ PETKŲ-PETKEVIČIŲ

sukūrus lietuvišką šeimą, nuosirdžiai sveikina

Vladas Bacevičius

AR ŽINAI?

Apie JAV prezidentus

Adlai ar Ike bus trisdešimt trečias asmuo, pasiekęs JAV prezidento "sostą". Nors oficialiai vienas jų bus trisdešimt ketvirtasis Amerikos prezidentas. Mat, Groveris Clevelandas yra buvęs dvidešimt antruoju ir, ketverius metus vėliau, dvidešimt ketvirtuoju Amerikos prezidentu. Šiaip visi kiti prezidentai, kad ir po kelis terminus iš eilės išbuve pareigose, turi istorijoje vieną eilės numerį.

Lapkričio 4 d. išrinktasis perims prezidento pareigas sekančių metų sausio mėn. 20 dieną. Iki F. D. Roosevelto inauguracijos išlilmės įvykdavo kovo mėn. 4 dieną. Tiek laiko (tarp rinkimų lapkričio 4 ir inauguracijos kovo 4) reikėjo balsams

Seštokas A., Chicago	1.00
Lukauskas O. P., Waukegan	1.00
Vadopalas J., Cicero	1.00
Čapkevičius Ed., Cleveland	1.00
Ramanauskas Vl. Dr., Cleveland	2.00
Narvydas P., Brooklyn	1.00
Labuckas Jonas, Brockton	1.00

Prezidentas renkamas ketveriems metams. G. Washingtonas, išbuve prezidentu aštuonerius metus, atsisakė būti renkamas trečią sykį. Nors įstatymo, varžančio kandiduoti kelintą sykį, nebuvo. Visi kiti prezidentai, po Washingtono, laikėsi jo nustatytos tradicijos, nesidavė renkami daugiau negu du kartus. Tik F. D. Rooseveltui "užsibuvus" valdžioje net keturis terminus, respublikoniškasis kongresas 1947 metais priėmė įstatymą — konstitucijos papildymą, kurs tam pačiam asmeniui leidžia būti prezidentu tik du kartus. Buvo numatyta išimtis H. Trumanui, bet, kaip matėme, jis ta išimties teise nepasinaudojo.

Prezidentui dėl mirties, pasitraukimo ar pašalinimo neišbuvo pareigose pilno laikotarpio, jo pareigas iki kadencijos pabaigos perima viceprezidentas. Jei ir šis pareigų eiti negalėtų, įstatymas numato šitokią pavaduotojų eilę: kongreso kalbėtojas, senato pirmininkas, užsienių reikalų sekretorius (ministeris europine prasme), turtų sekretorius, krašto apsaugos sekretorius, teisingumo sekretorius, paštų direktorius, vidaus reikalų ir iš eilės kiti sekretoriai. Tačiau per 163 metus niekam kitam, be viceprezidento, įstatymo numatytu pavadavimu pasinaudoti neteko.

Pirmasis prezidentas, suplanavęs sostinės Vašingtono statybą, ėmėsi ir prezidentūros statybos. Kertinis akmuo padėtas 1792 metais. Pirmas prezidentūroje apsigyveno 1800 metais John Adams, antrasis JAV prezidentas. 1814 metais anglai prezidento rūmus sudegino. Karui pasibaigus, rūmai atremontuoti, baltai nudažyti ir nuo tada vadinami Baltaisiais. 1949 metais, kongresui paskirus 6 milijonus dolerių, Baltieji Rūmai beveik

naujai pastatyti.

Pirmasis prezidentas G. Washingtonas gavo metinės algos 25.000 dolerių. 1873 metais (prez. U.S. Grant) prezidento alga padvigubinta. Teodoro Roosevelto laikais, 1908 metais, nustatyta 75.000 metams. Nuo 1950 metų prezidentas gauna 100.000 dol. algos, 50.000 dol.

nuo mokesčių atleidžiamą išlaidų priedą ir 40.000 dol. kello-nėms ir priėmimams.

Ligšioliniai JAV prezidentai, prieš išrenkant, yra buvę: advokatai — 18, kariškiai — 6, mokytojai — 3, siuvėjai — 2, laikraščių leidėjai, inžinieriai ir pirkliai — po vieną.

Vr.

Palikit

TEISEJĄ

LOCKWOOD THOMPSON

Demokratas, II Pas. Karo Veteranas
COURT OF APPEALS
Atskiru Teisėjavimo lapeliu

DABAR TARNAUJA PASKYRIMU
GUBERNATORIAUS FRANK J. LAUSCHE

X LOCKWOOD THOMPSON

IŠRINKIT

Councilmanu

THOMAS F. McCAFFERTY

Kandidatas į

SERIFĄ

Respublikonų tiketu

LAPKRIČIO 4, 1952

Prityręs, todėl labai tinkamas

IŠRINKIT

WILBUR H. BREWER

KANDIDATAS Į VALSTYBĖS ATSTOVUS

RESPUBLIKONŲ TIKETAS

LAPKRIČIO 4, 1952

Gerai pasiruošęs ir turi galimybę geram patarnavimui.

VOTE TUESDAY, NOV. 4, 1952

Re-elect
YOUR
Congressman
FRANCES P. BOLTON

For Representative to Congress (22nd District)
(Vote for not more than one)

X **FRANCES P. BOLTON**
REPUBLICAN

Bolton for Congress Committee, P. N. Horn, Secy.

RETAIN

JUDGE
Benjamin D.
NICOLA
Common Pleas Court

Endorsed by:
Cleveland Bar Association
Cuyahoga Bar Association
Cleveland Federation of Labor
C. I. O.

KAIP MES APLEIDOME NAMUS

JANIS JAUNSUDRABINŠ

Romano — kronikos "Aš pasakojau savo žmonai" fragmentas

Vertė EMILIS SKUJENIEKAS

(Tęsinys iš pereinamo numerio)

Tiktai po pusvalandžio arklų skaičius buvo pilnas. Bet tada vėl atsitiko kitas nemalonus, kada pribuvo paskutiniai keturi arkliai, o mums reikėjo tiktai dviejų. Kadangi visi keturi buvo vieno kiemo ir nenorėjo skirtis, tai visi keturi pasuko į mišką. Mūsų skaičius vėl buvo nepilnas ir turėjome laukti. Jau temo, kada atrodė, kad pagaliau galėsime važiuoti.

Tačiau ne. Dar nebuvo nei šimto žingsnių pravaziavę, kai mus pasivijo tas pats margas jaunikaitis, bėgdamas mojavo raudonai baltą audinį ir šaukė, kad pirmieji sustotų.

Dabar mūsų brikelio savininkas dar kruopščiau knaisiojosi apie savo vežimą. Tada jis priėjo prie mūsų ir susirūpinęs tarė:

— Štai tau ir Jurginės! Jei turite savo vežime ko nors neleistiname kelyje, tai gali pasitaikyti, kad... Na, nenoriu nelaimę vadinti vardu!

Žinoma, turėjome du kilogramus sudėtos mėsos, bet laikraščiuose buvo rašyta, kad maisto produktus tremtiniai gali išsivežti neapribotame kiekyje. Tą mes ir pasakėm, norėdami Bri-

merbergį kiek nuraminti.
— Tiesą! Nagi jūs tikri tremtiniai. Pasiuto! Mes vistik turime šio to slėptino.

Ir jis vėl nuėjo tvarkyti antklodžių, kurios turėjo slėpti tai, kas slėptina.

— Ką aš sakiau? — tu dar kartą norėjai patvirtinti savo pirmykštę mintį. — Spekuliantas, daugiau nieko.

— Būtume tai žinoję anksčiau, nereikėjo tą vežimuką, nors ir tas ne mūsų, taip visai veltui numesti, — ir aš dabar pradėjau jaudintis. — Bent būtų davęs bent kilogramą sviesto ar kito uždaro.

— Bet tada jau ir mes patys būtumėm spekuliantai. Ne. Kas sutarta, tebūnie sutarta. Tokiais laikais nesunku praturtėti, bet toks turtas išdulksta kaip pelai. Tą mes jau matėm pereinamojo karo metu.

Kol mes panašiai snekučiavomės, mes jau vėl buvome paleisti, ir tas mūsų šeimininkas tiesiog pralinksmino. Jis priėjo prie manęs ir šnibzdėjo man į ausį, bet taip, kad ir tu girdėtum:

— Blogiausiu atveju būčiau jūs labai prašęs pasiimti bent dalį mano produkto.

— O, — tu atsakėi ir nusijuokei. — Tą mes būtume padarę be ypatingo prašymo.

— Tai reiškia, — jis pataisė, — aš būčiau prašęs, kad jūs, kaip išveivai, arba kaip jus ten kitaip vadina, sakytumėt, kad toji kiaulė, tas ėriukas, tas tirpytas sviestas ir tie du maišukai piklevotų miltų — tai jūsų. Ir kad jūs man artimi giminės ir aš jus palydžiu iki laivo. Zum Schiff! Juk jūs kalbat vokiškai?

— Su tais stebuklingais produktais, apie kuriuos vien tik kalbant jau ima seilė varvėti, tai būtų tvarkoje, jei jūs būtumėt mums kokią dalį paskyrę — mes juokavome. — Bet dėl tos giminytės — tai niekai. Juk prieš dvi valandas mes dar visai nebuvo pažįstami. Tai mes turėtume meluoti. O jūs juk žinote, kad meluoti tai tas pats, kas vogti.

— Taigi. Bet dabar tai jau nebereikalinga. Gal dar kas nors prisikabinęs ties Balodžiais arba ant Juglos tilto. Bet kas dabar tuos tūkstančius gali iškontroliuoti? Ir dar kai toks bjaurus oras.

Tikrai mūsų jau niekas nebetrugdė, nei ties Balodžiais, nei ant tilto. Mes važiuavome nekieno nekludomi. Vėjas grojo medžiūose ir vielose. Mes būtumėm girdėję ir ežero bangų ošimą, jei nuolatos nebūtų dūzgę motorai, nebūtų tratėję mūsų vežimai ir ausis nekapoję lietus. Jau buvo tokia tamsa, kad turėjome sekti vežimus kaip priristi, kad nenuklystume. Jei aplink ratų tekstelėjo smarkiau, tai ir mūsų apavas žlugtelėjo garsiau, ir mes tik-

rai žinojom, kad vėl esame patekę į liūną. Aš jau visai nebeužėjau žingsniuoti, bet kadangi tamsoje ant sparno užsirišti jau nebegalėjau, tai visdėlto ėjau ir ėjau. Ėjai ir tu, visai tyliai, lyg tavęs visai nebūtų. Todėl aš kartas nuo karto sušukdavau:

— Natė, ar tu dar čia?

Ir, kai tu atsiliepdavai, aš dėl visko pačiupinėdavau tavo rankovę, kuri jau buvo ne kas kitas, kaip vanduo, kuriame pamerktos vilnos.

Taip mes ėjome, klampodami, trūkčiojami, traukiami ir sulaikomi, po to vėl traukiami, daugiau pavargę, negu pirma kada patys traukėm. Pagaliaus vis dėlto pasijutome miestą. Ir tada tu sakei:

— Nebūtų to prakeikto vežimo, tu skarmalų ir ryšulių, mes abu dabar galėtume sėsti ir važiuoti.

— Kaip gi mes be vežimo galėtume važiuoti?

— Ar nematai? Juk tai tramvajus.

— Tai iš tikro buvo dvigubas Čiekurnalnio tramvajus.

O tada tu mane paleidai, kad ečiau važiuoti, už ką aš tau ir šiandien dar dėkingas.

Po kelių, didžiausiu malonumu prasidėję minčių, aš vėl sėdėjau, bet šįkart jau prie karšto arbatinuko krikštamočios, bute, apsirėngęs jos velionies vyrų siauromis darbo kelnėmis ir ilguoju išeginiu švarku.

Kaip trumpos jaukumo valandėlės, lyginant su tomis, kurias praleidžiame rūpesčiuose ir varguose. Taip ir aš, po nepilnos valandos, kai laikrodžio išmuše aštuonias, pradėjau jaudintis už tave.

— Atvažiuos, — krikštamočia mane ramino ramindama ir save. Nega-lima gi atskristi. Juk tokia tamsa, kad nei į akį duriamas nematysi.

Bet kai ilgoji rodyklė jau buvo nusvirusi ant šešių, ji pirma pradėjo bugštauti:

— Dievulėliau tu mano — dabar jau turėjo būti čia. Juk po devynių niekam nevalia pasirodyti gatvėje be ypatingo leidimo. Kaip tas žmogus pateks atgal į savo užvažiuojamą kiemą?

Ji pradare langą, ir žiūrėjo į nepermatomą tamsą ton pusėn, iš kurios jūs turėjote atvažiuoti. Tikrumoje ji klausėsi. Bet karo vežimų ratų tratėjimas, automobilių dūzgimas, tankų girgždėjimas, kartais susimaišydami su tramvajų triukšmų, be pertraukos užė lyg koks krioklys. Iš bendro užesio nebuvo galima išskirti nei vieno atskiro garso. Be to, lyg šviežio agurko riekelė ant sumuštinio, ant visų šių bendrų triukšmų, klojosi neperstojojantis lietaus bėgimas stogų lietvamzdžiuose ir gatvės griovėlių šuliniuose.

— Nėra, — ji tarė uždarydama langą ir šalčio purtoma. Jos plaukai, balti kaip sidabras, buvo pilni smulkių vandens lašelių.

Buvo lygiai be dešimt minučių dešimta, kai krikštamočia paskutinį kartą bandė atidaryti langą.

— Jei dabar nebus, tai jie bus sustarę pernaktoti ten pat. Juk kiekvienoje namuose galima atrasti tiek vietos, kad pašaliniam žmogus būtų kur pasitiesti nors ant grindų. O jei dar taip, kaip tu sakai, kad vežime yra antklodės ir pagalveliai, tai nėra ko rūpintis. (B. d.)

M Ū S Ų K Ū R Y B A

AR GRAŽINOTE
"ŽINOMIEJI
LIETUVIAI"
ANKETAS?

Dailininkas, einąs naujuoju keliu

Dail. L. Vilimo meno parodos Rochesteryje atidarymo proga

Kiekvienas kultūrinis įvykis mūsų gyvenime sukelia pasigerėjimo ir tam tikro dvasinio pasitenkinimo, nes jis yra vienas iš tų ženklų, rodančių mums ir kitiems, kad mes esame gyvi ir kad mūsų turimą dvasinį turą nesugebėjo sunaikinti nei okupacijos, nei sunkios tremties gyvenimo sąlygos. Ir niekas kitas per tą ilgą tremties metą, turbūt, nepadarė tiek naudingos mūsų kraštui propagandos, kaip įvairių sričių kultūrininkai, dailininkai, muzikai, chorai ir t.t. Jų garsais, lūpomis, pieštuku ir plunksna kalbėjo į pasaulį lietuvių tautos dvasia, toji jėga, kuri mus palaiko ir reprezentuoja mus, kaip vakarų kultūros atstovus ir šauklus, kad esame gyvi ir tos pačios gyvybės reikalaujame savo pavergtai tautai.

Negalima būtų tvirtinti, kad to kultūrininko šauklio reikšmė mūsų būtyje tinkamai suprasta. Jis vis dar jaučiasi pamotės globoje. Užtat, kai tas šauklis ir tokioje globoje randa kelių pasiveržti už savo grėios ribų, pasirodyti svetimiesiems, ten rasdamas supratimą ir įvertinimą — apima dvišalio džiaugsmą, sustiprėja pasitikėjimas ir noras dirbti ir aukotis...

Dailininkai, atrodo, aktyviausiai pasireiškė šioje srityje. Vokietijoje, Prancūzijoje, P. Amerikoje, Kanadoje ir čia J.A.V.-bėse jie pirmieji praskynė kelius į tų kraštų visuomenę, rasdami ten šiltesnę jėgą ir vertinimą. Parodų ruošimas, kapitalinių monografijų išleidimas, knygų iliustracijos — tai vis ženkliai, rodantieji jų kultūrinį veržlumą.

Nuolatinis įsikišimas, kūrybinė nerimastis, veržlumas, tai charakteringa mūsų dailininkų žymė, kuri ir kartu yra jų kūrybingumo paslaptis. Tačiau, kad įgavus šią žymę, reikėjo pereiti ilgą ir sunkų gyvenimo kelią. Niekas jų neglobojo, tik užsispyrimas ir didelis kūrybinis noras suteikė jiems jėgą pasiekti dabartinių laimėjimų. Užtat jie yra nepalaužiami, veržlūs ir kūrybiškai pajėgūs.

Šia prasme ryškų pavyzdžių gali būti dail. L. Vilimas, kuris kaip tik neseniai atšventė savo 40-tąjį gimtadienį ir kurio darbai paroda dabar atidaroma Rochesteryje. Tipingas žemaitis, prasimušęs į vertą dėmesio dailėje vietą grynai per savo užsispyrimą, darbą ir per nuolatinį kūrybinį veržlumą ir įsikišimą savęs. Dail. L. Vilimas yra vienas iš tų dailininkų, kuris niekad savo kūrybos kelyje nesustojo vietoje ir vis įsikišo naujų kelių savo kūrybinei dvasiai pareikšti. Tas nuolatinis įsikišimas dailininkui tik į naudą išėjo.

Šioje parodoje išstatyta per 20 paveikslų, kurie beveik visi padaryti jau čia Amerikoje. Grupėje — Pakeliui — matome 3 paveikslus: figūrinę kompoziciją, primenantį pergrūstą laagerinį gyvenimą, Moteris, maitinanti kūdikį, o josios fone vežimų eilė pakeliui ir nežinia ir trečias, bene labiausiai vykęs šio parodoj dailininko paveikslas, Procesija. Šventųjų paveikslų fone, maldoje ir susikaupime dailininkas įsivaizduoja mūsų grįžimą į namus. Šis paveikslas tapytas 1948 m. dar Vokietijoje. Toliau: Malda, Kūrėjas, Amžinas žydas, Procesija Nr. 2, Pabaigtuvės, Legenda, Madona, Paskutinis patarnavimas ir kt.

Šioje grupėje ypač išskirtini

HENRIKAS ŽEMELIS

Paskutinis žydas, Madona, Kūrėjas ir Malda. Šie visi paveikslai yra figūrinės kompozicijos, vaizduojančios dalį Lietuvos, jos žmogų nuolatinėje kovoj ir kančioje. Čia nerastume realistinės formos — svarbiausias dailininko tikslas duoti nuotaiką. Dar yra išstatyti keli ekvareliniai

darbai: Autopotretas ir ponios K. V. portretas.

Bene įdomiausia šios parodos dalį sudaro Metų ciklas: pavasaris, vasara, rudenio ir žiema, kur dailininkas abstrakčia forma sprendžia metų laiko nuotaikas. Atrodo, tai yra pirmas mūsų dailėje bandymas spalvomis spręsti abstrakčius dalykus. Dailininkui pasiekus augstą spalvų derinimo kokybę, šį bandymą reiktų laikyti pavyksiu. Žinoma, kaip naujiena, jis iš karto daug kam gali pasirodyti nesuprantamas, bet tie, kurie kūryboje įsikišo dvasinio peno — šį drąsų dail. L. Vilimo spalvinį sprendimą sutiks su pasitenkinimu ir komplimentais pačiam dailininkui.

Iki šiol mes dail. L. Vilimą pažinojome, kaip ekspresionistų atstovą, dabar gi jis pasuko nauju keliu — bando sujungti realybę su abstrakcija. Po visų praėjusių dailėje epochų, ši nauja kryptis yra lyg grįžimas prie žmogaus. Ekspresionizmas ir formalizmas spalvų garbei atsisakė visko. Spalvų harmoniją jiems pavyko išvystyti į augstą laipsnį, bet buvo užmirštas žmogus. Abstraktinis menas irgi nuėjo tuo pačiu keliu, net visai panašus formą. Bet jis išsilaikė virš 40 metų. Tačiau ar kūryboje gali būti stagnacija? Kūryba savo esme negali pasitenkinti esama padėtimi, o menas turi ne tik evoliucijos, bet revoliucijos keliu įsikišti naujų kelių savo kūrybinei dvasiai išietti.

Išsprendęs spalvinę problemą, dailininkas beveik natūraliai pasuko šiuo nauju keliu. Ar pavyks dail. L. Vilimui šiuo bandyme mūsų dailėje įrežti naują kryptį — tai yra ateities klausimas, tačiau už šį drąsų postūką dail. L. Vilimą reiktų tik sveikinti.

Jei kuris meno kritikas bandytų dail. L. Vilimą priskirti kuriai nors grupei — jam sunkiai sektųsi. Kiekviename, jo paveiksle mes rastume visų mokyklų, visų epochų atspindžius, bet kartu neprimenančius nė vieno stiliaus. Dail. L. Vilimas yra savitas, lietuviškas, nuolat įsikišąs ir progresuojąs dailininkas.

Dail. L. Vilimo darbų paroda bus atidaryta šį šeštadienį, lap-

kričio 1 d., naujuose YWCA rūmuose, Rochesteryje. Šią parodą organizuoja specialus prie YWCA meno ir kultūros propogandai sudarytas komitetas, kuriam vadovauja Mrs. Smith ir Mrs. Glaser. Po parodos atidarymo ruošiamas kava, kurios metu meno kritikė Mrs. Smith supažindins rinkinius svečius su dail. L. Vilimo kūryba. Ta pačia proga, ruošiamas lietuviškų dainų

koncertas, kurio programoje dalyvaus Rochesterio Lietuvių Bendruomenės choras, vedamas muz. P. Armono ir tautinių šokėjų grupė.

Šį pirmąjį dail. L. Vilimo viešąjį pasirodymą amerikiečių visuomenei reiktų ypatingai sveikinti ir linkėti dailininkui su tokia pačia energija siekti tolesnių kūrybinių laimėjimų.

Ar jau įstojai į VILTIES draugiją?

PERRINKIT JOSEPH T. FERGUSON

VALSTYBES Inspektoriu

Padėti X Prieš Pavarde X Jos. T. Ferguson (DEMOKRATAS)

Mažoji Lietuviška Enciklopedija

Tai vėliausioji Prof. Mykolo Biržiškos knyga — LIETUVIŲ TAUTOS KELIAS

BRONYS RAILA

Kai laikraščiuose paskaitėme, sumanytos leisti Amerikoje Lietuviškos Enciklopedijos vadovų atsisaukimus, vieni, be abejo, nusiteikėme romantiškai, kiti — praktiškai ir realistiškai. Nerasi tokio šviesuolio Lietuviškos Enciklopedijos ir nesidžiaugtų, kad štai ji sumanyta išleisti. Tai būčiau linkęs pavadinti labai patriotiniu ir romantiniu nusiteikimu. Iš antros pusės, kas atidžiai žvelgiame į mūsų pilko ir grubaus gyvenimo vaizdą, nesunkiai galima suprasti, kad tai užsumojimas gal kiek per stambus ir finansiskai vargiai, šiomis aplinkybėmis pakeliamas. Ir svarbiausia, mums dabar reikalinga ne tiek visuotinė, daugelio tomų ir per daugelį metų leidžiama Enciklopedija, kiek trumpesnė, dviejų ar gal keturių tomų Mažoji Lietuviška Enciklopedija, kurią greičiau galėtume turėti, kuri lengviau būtų išplatinama ir kuri kiekvienam lietuviui būtų nepamainomas žinių lobynas apie savo tautos istoriją, kultūrą, kraštą, jo gamtą, ūkį, visuomenę, politiką ir t.t.

Labai pritarčiau Dr. Jono Balio mintims tuo klausimu DRAUGE ir siūlyčiau Enciklopedijos leidėjams bei redaktoriams dar kartą gerai pagalvoti. Tokį nusiteikimą pavadinau praktišku ir realistiniu. Bet ne apie tai šį kartą norėsi pakalbėti. Diskusijos dėl enciklopedijų mane paskatino pranešti lietuviškos knygos mylėtojams, apie tai, kas gal pasirodys staigmena. Ilgą įsikišimą bedrožiant apsidairykime: — jau turime vieną variantą "Mažosios Lietuviškos Enciklopedijos"... Tai Prof. Mykolo Biržiškos ką tik pasirodęs pirmasis tomas veikalas — LIETUVIŲ TAUTOS KELIAS*.

Toksai pasakymas skambės labai stipriai ir be abejo kiek perryškintai. Bet ilgai galvojęs, nesugalvojau, kaip geriau ir vaizdingiau Prof. M. Biržiškos naujausiąjį veikalą pavadinti. Ir taip pavadindamas, nemanau, kad labai nusikalsčiau teisybei. Iš tikrųjų, savo liečiamais klausimais ir temomis veikalas yra tikra sutrauktinė lietuvių kultūros ir visuomenės enciklopedija, ypač iš devynioliktojo amžiaus laikotarpio, protarpiais užgriebiant senesnius laikus, protarpiais ir vėliausią dabartį paminant. Antžasis, neilgai trukus pasirodysimas tomas, apims 19 a. pabaigą ir 20 amžiaus pirmąjį dešimtmetį.

Trumpoje recenzijoje neįmanoma atpasakoti prof. M. B. veikalą turinį. Jame yra tiek klausimų, asmenų, faktų, informacijų, samprotavimų ir galvojimų apie lietuviškus reikalus, kad vien jiems išminėti reiktų kelis didelius lakštus surašyti. Kaip žinoma, "enciklopedijų" turinio negalima atpasakoti... Trumpiausiai sutraukus, tai yra "galvojimai apie lietuvių tautą savyje ir kaimynų tarpe", pa-

liečiant savuosius ir svetimuosius, jų tarpusavio įtakas ir darbus, nušviečiant savųjų, bajorų ir nebajorų, miestiečių ir kaimiečių, žemaičių ir augštaičių praeities veiklą, paagrūnėjant kaimo kultūrą ir užkaimio visuomenę, pagaliau, vaizduojant, kaip liaudis virsta tauta, "Aušrai" dar nepasirodžius. Toks pirmojo tomo turinys.

Veikalo autorius to nepabrėžia, bet man rodo, jog viena iš ryškiausių ir net pagrindinių knygos idėjų yra ta, kad net ir be savos valstybės buvo ir yra įmanomas tautinis gyvenimas. Kaip jis reiškėsi patriotiniuose, dvasiniuose, kultūrinuose, religiniuose polemiuose, kokie buvo "pirmapradžiai" mūsų visuomenės elementai, kaip jie keitėsi, galvojo, veikė, kokie buvo ilgai, nokę "tautinio atgimimo" sambūriai, šeimos, grupės, pavieniai asmenys ir daugybė panašių klausimų klausimėlių, reikalų reikalėlių, — štai "Lietuvių Tautos Kelio" gijos ir ataudai. Autorius sakosi knygą rašęs, kone vien savo atsiminimais vaduodamas, be bibliotekų ir dokumentų, būdamas tremtyje, sunkiomis sąlygomis, — bet tai ne-

ra vien atsiminimai. Tai galvojimai ir svarstymai, palyginimai ir atrankos, tai net sprendimai ir kultūrfilosofinės išvados. Autorius įžangoje kukliai ir dorai pabrėžia, kad tai jo subjektyvus, asmeniškai galvojimai, kad gali būti kitokių nuomonių vienu ar kitu klausimu, ir kviečia skaitytojus pasisakyti, kritikuoti, papildyti. Be abejo, to laukina ir tos kritikos bus, bent jau papildymų ar patikslinimų. Tačiau kiekvieno atveju, prof. M. Biržiškos knyga bus visiems neįkainojamos vertės liuanistikos temų ir problemų pagrindinis katalogas. Sunku įsivaizduoti sąmoningą ir galvojantį lietuvių, kuris galėtų išsiversti be M. Biržiškos veikalą, jei jis norės rimčiau gilintis į lietuvių tautos kultūros, visuomenės, mūsų tautinio atgimimo ir mūsų tautinio išlikimo problemas. Savo 70 metų gyvenimo sukakčiai patį gražiausią, neišnykstantį ir nesugriaunamą paminklą Mykolas Biržiška pasistatė pats.

Mūsų gyvenamomis aplinkybėmis tokio veikalą išleidiama yra taip pat pažymėtinas patriotizmo ir kultūros faktas. Tokio turinio knyga, kiek vertinga bebūtų, rečiau atkreiptų dėmesį. Bet ji atkreipė Lietuvių Dienų leidyto Antano Skirniaus dėmesį, buvo rūpestingai išspausdinta ir dailiai įrėsta. Čia rydama tikrą garbę vieninteliui Kalifornijos lietuviškų knygų leidyklai.

Tegu tas Lietuvių Tautos Kelias įsivingiuoja į kiekvieną lietuvišką šeimą svetimuose kraštuose. Jo turinys ir dvasia su-

ra vien atsiminimai. Tai galvojimai ir svarstymai, palyginimai ir atrankos, tai net sprendimai ir kultūrfilosofinės išvados.

Autorius įžangoje kukliai ir dorai pabrėžia, kad tai jo subjektyvus, asmeniškai galvojimai, kad gali būti kitokių nuomonių vienu ar kitu klausimu, ir kviečia skaitytojus pasisakyti, kritikuoti, papildyti. Be abejo, to laukina ir tos kritikos bus, bent jau papildymų ar patikslinimų. Tačiau kiekvieno atveju, prof. M. Biržiškos knyga bus visiems neįkainojamos vertės liuanistikos temų ir problemų pagrindinis katalogas. Sunku įsivaizduoti sąmoningą ir galvojantį lietuvių, kuris galėtų išsiversti be M. Biržiškos veikalą, jei jis norės rimčiau gilintis į lietuvių tautos kultūros, visuomenės, mūsų tautinio atgimimo ir mūsų tautinio išlikimo problemas. Savo 70 metų gyvenimo sukakčiai patį gražiausią, neišnykstantį ir nesugriaunamą paminklą Mykolas Biržiška pasistatė pats.

Mūsų gyvenamomis aplinkybėmis tokio veikalą išleidiama yra taip pat pažymėtinas patriotizmo ir kultūros faktas. Tokio turinio knyga, kiek vertinga bebūtų, rečiau atkreiptų dėmesį. Bet ji atkreipė Lietuvių Dienų leidyto Antano Skirniaus dėmesį, buvo rūpestingai išspausdinta ir dailiai įrėsta. Čia rydama tikrą garbę vieninteliui Kalifornijos lietuviškų knygų leidyklai.

Tegu tas Lietuvių Tautos Kelias įsivingiuoja į kiekvieną lietuvišką šeimą svetimuose kraštuose. Jo turinys ir dvasia su-

Lietuvių Dienų leidykla renge plačios apimties, žinomesnių Amerikoje gyvenančių lietuvių, biografinį vardyną ŽINOMUSIUS LIETUVIUS. Tai bus savos rūšies mažoji enciklopedija, liečianti asmenis.

Jeje norima įtraukti visus, kurie yra pasireiškę religijos, mokslo, meno, spaudos, švietimo, visuomeninio, labdaros ir, plačiausia prasme suprantant, kultūrinio bei ekonominio gyvenimo srityse.

Todėl prašomi atsileipti ir suteikti žinias mokslininkai, mėsinninkai, rašytojai, dvasiškiei, kultūrininkai, visuomenininkai, švietimo darbuotojai, įvairių profesijų specialistai, profesionalai, biznieriiai, politikai, buv. politiniai kaliniai, geradariiai — tremtinius aprūpinę darbo sutartimis; ne tik centrinių, bet ir mažesnių draugijų veikėjai.

Ne tuštam pasigyrimui leidžiamas šis laiškinys. Juo norima ateinančias kartonas palikti aiškiai, kas iš šio metu Amerikoje gyvenančių lietuvių yra liecia, kūrė, kovoję ir ką yra pasiekę.

Leidyvio rūšimas smarkiu tempu varomas pirmyn. Pagal turėtus adresus išsintintetos anketos. Šimtai užrūdytu anketų, kurie dar neatsakė, ir neatsakėms atakvėti. Daugelio tinkamų šiam laiškinui asmenų adresų neturime. Tuo pat siūlytume adresus, kad laiku spėtume išsintinti anketas. Įvairios brauošies prašomos siųsti pasiūlymusiųjų veikėjų adresus.

teiks ikvėpim) nepamiršti ir uolai įsikišoti didžiojo kelio mūsų tautos Tėvynėn.

Oficialūs užrašai parodo...

1 MAŠINOS VAIRUOTOJAS IŠ 3 GALI TIKĖTIS UŽVEDIMO NEMALONUMU ŠIA ŽIEMA!

Štai kaip Sohio garantuota užvedimo apsauga padeda jums išvengti šių keturių svarbiausių mašinos užvedimo trūkdyimų!

Oficialūs užrašai parodo, kad 750.000 Ohio mašinų pereitų žiemą neužsivėdė. Dėl to vienas iš trijų vairuotojų gali tikėtis vargo šią žiemą. Bet svarbiausias priežastys šio vargo gali būti surastos ir panaikintos su Sohio garantuota užvedimo apsauga!

BATERIJA: Viena didžiausių žiemos užvedimo trūkdyme problemų yra baterija! Šiais metais Sohio garantuota užvedimo apsauga įskaito puikų naują periodinį baterijos tikrinimo planą. Šis patarnavimas yra teikiamas nemokamai.

TEPIMAS: Tepamųjų aliejų, kuri yra per sunki ar mokesio alėja, kuri neteikia, nusilpnina jūsų baterijos naudingumą. Garantuota užvedimo apsauga įskaito tinkamą tepalų reikalavimą ir atskirai ir laisvai tekančių neturintį žiemai šiltesnį Soho motoro aliejų motoro važtavyse.

ĮSALDINTOS GASO TRUMPĖLĖS: Cetrinčata užvedimo apsauga įskaita Saver Hi-Cyl. išmėgintą prieš šaloną gazoliną, kuris duoda apsaugą prieš šį svarbų užvedimo trūkdyimą.

GAZOLINAS: Gazolinas su netinkamom pradėjimo ir filtro sąlygomis gali trukdyti užvesti motorą, ar užvedus užrasta. Naujas parerintas Sohio X-tame ir Sohio Supreme gazolinas yra kaip tik tinkami Ohio važinėjimui!

Reikalaukit GARANTUOTOS UŽVEDIMO APSAUGOS, pasaulio vienintelį produktų ir patarnavimo g a r a n t u o tą greitą užvedimą per visą žiemą!

Vaizdai iš netolimos praeities

II

(Tėsinys iš perėjo numerio)

Baldžius mėgo gerai pavalgyti ir išgerti stiprų lašuką. Šitoje srytyje jis buvo tiek išsimiklinęs, jog skaitėsi nenugalimu. Nebojant įtemptos politinės padėties, jis nikuomats neatsisakydavo gubernatoriaus pakviestas dalyvauti lietuviškuose parengimuose gubernatūroje arba Viktorijos viešbutyje. Švenčiant 1937 m. vasario mėn. 16 d. sukaktį, pirmininkas apleido Viktorijos viešbutį tik sekancia diena po pietų.

Panašiais atvejais jis save skaitė lietuviu, bet Klaipėdos krašto komendantą jis visuomet vadindavo vokiečiu. Tais pačiais metais vasarą, po tokio jo pasakio komendantui, tarp abiejų kilo incidentas, kurį dalyvauja svečiai vis pajėgė išlyginti.

Minėtų iškilnių vakarą gubernatūroje dalyvavo ir vokiečių generalis konsulas von Sauken, kuris jau daugel metų nebesirodė pas gubernatorių. Tai buvo didelis politinio atoslūgio laikotarpis. Šitam svečiui tiek patiko vakaras, jog jis gubernatūrą apleido tik kitą rytą, jau išaušus. Nors vokiečių generalis konsulas viešai politikoje niekuomet nesirodė, lietuviški politiniai sluogsniai jį žiūrėdavo kaip jį neoficialinį Baldžiaus direktorijos pėrdėtinį.

Tame pobūvyje, liežuviams kiek atsilėidus, von Sauken pasakojė, jog jis irgi lietuviškos kilmės, nes jo protėviai esą iš Suvalkų krašto kilę bajorai. Dėlto jis ir labai interesuojasi lietuviška politika. Jis pats buvo

DR. M. ANYSAS

kilęs iš Tarpučių dvaro, Rytų Prūsijoje, netoli Suvalkų sienos. Vėliau, suradęs Berlyno valstybės bibliotekoje lietuvių-lenkų bajorų sąrašus, tikrai radau pažymėtą, kad Suvalkijoje gyvenę lietuviški bajorai "Sauka". Tai irgi vienas Lietuvai žuvęs sūnus.

Paastrėjus Hitlerio vyriausybės politiniam kursui, jau kitais metais politinis atoslūgis dingo, ir vėl santykiai Klaipėdos krašte įsitempė. Buvo rengiamasi naujiems rinkimams, kurie įvyko ty metų rudenį. Politika per tris metus buvo žymiai pasikeitusi. Baldžiaus asmuo jau nebeapatentino griežtos vokiečių politikos reikalavimų. Buvo girdėti, jog jį žiūrėdavo kaip lietuvių, pilnai neišpildžiusių vokiečių reikalavimų. Baldžius jau nebebuvo "persona grata".

Situose rinkimuose vyriausiu kandidatu jau nebebuvo išstatytas Augustas Baldžius, bet dr. Neumannas, kuris dėl savo antivalstybinio veikimo kelis metus buvo atsėdėjęs Kauno kalėjime. Baldžiui buvo taikomas senas, bet visuose laikuose galiojantis principas: Mauras atliko savo pareigas, mairas gali eiti!... Tas smūgis buvo toks didelis, jog Baldžius visiškai nebebuvo kandidatūros rinkimuose.

Ir rinkimų sūkis jau buvo visai kitas. Nebuvo einama į rinkimus dėl ekonominių reikalų, bet dėl krašto vokiškumo.

Mirono vyriausybei panaikinus karo stovį, paskutinieji seimelio rinkimai vyko visai laisvai, antivalstybinėje bei nacionalsocialistinėje dvasioje. Taiko-

mas daug kartų išbandytas nacionalsocialistinis teroras krašte davė pageidaujamus davinius.

Į naująją direktoriją Baldžius nebe pateko pirmininku. Gubernatūros pasiūlymas jį paskirti pirmininku naujų vadų buvo griežtai atmestas. Baldžius nusivylęs ir supykęs sėdėjo savo ūkyje.

Ir po krašto atskyrimo jis nebe pateko į administraciją. Žymesniais vietos užėmė iš Vokietijos atsiųstieji nacionalsocialistai. Pagaliau, įsteigus Silutės apskrityje nacionalsocialistinė medžiotojų draugiją, Baldžius buvo paskirtas jos pirmininku. Tai irgi garbė!

Po penkių metų viešpatavimo ir lietuvių teroro Klaipėdos krašte, sumuštai rytuose vokiečių armijai grįžtant, buvo ruošiamasi jį vakarus evakuoti ir krašto gyventojus. Baldžius savo apylinkėje vaidino svarbų asmenį. Jo apylinkės gyventojai pasakojė, kad pirmą evakuacijos bangą vykstant, Baldžius gyventojus ragino nesijaudinti, bet pasilikti vietoje, o pats, padėciai įsitempus, be žinios davimo kitiems, išsikraustė į Vaterlandą. Atrodo, kad jis vėl buvo grįžęs kraštan ir galutinai išsikraustė, kai rusų armija artinosi prie Klaipėdos krašto sienų. Karaliaučiaus ligoninėje mirė jo pirmoji žmona. Vėliau jis vedė savo ūkio šeimininkę.

Karui pasibaigus, girdėjome, jog jis buvo apsigyvenęs viename dvare Schleswig-Holsteino provincijoje ir ten dirbo kaip baltius — remontavo dvaro pakinktus. Memellandbundo judėjimui jis buvęs atsalsęs, atsirbojęs nuo buvusių ir dabar dar tebetrukšmaujančių, apie Memeler Dampbootą susibūrusių, "Heil Hitler" ir "Sieg-Heil" patriotų. Čia gyvendamas jis pradėjo užmegzti santykius ir su lietuviams, kaip anksčiau jau buvo minėta.

Paskutiniu laiku jis susirgo kepenų liga. Išgūlė 9 mėnesius Segebergo ligoninėje ir ten mirė. Memeler Dampbootas, Klaipėdos krašto nacionalsocialistinių trūkšmadarių organas, ir dabar išeiną Schleswig-Holsteine miniaturiniame formate, paminėjo jo mirtį 44 eilutėmis. Tai gana mažai tokiam nusipelnusiam asmeniui. Jis, be kitko pažymėjo, kad vėlionis vadovavęs grynai vokiškai direktorijai, nebedamas gubernatoriaus, karo komendantu ir karo stovio ir ypatingai sunkiame laike. Išbėgdamas iš savo krašto jis nuostojęs visko, ką buvo įgyjęs teisingu darbu.

Visi tikrieji Klaipėdos krašto lietuviai, to krašto gyventojai iš seniausių laikų, turi įvertinti lietuvių kaip nuo savo tautos atsimetėlių, reneгатų pilnoje žodžio prasmėje, kuris atsidėjo savo tautos ir protėvių tradicijai, savo politiniu ir administraciniu gabumu atidarė kelią veržtis nacionalsocializmui į kraštą, kuris iš seniausių laikų buvo lietuviškas. Jis tarnaudamas svetimos kilmės ir krašto atėjūnams, pats aktyviai prisidėjo prie senosios tvarkos sugrivoimo, kurios pasekmėje jis pats, su tūkstančiais savo krašto ir tėvynės. Tarnaudamas anoms idėjoms ir jėgoms, jis pats prisidėjo prie krašto gyventojų mulkinimo, kol jie pradėjo garbinti svetimus dievus, šaukdami: Heil Hitler. Tame atvejuje jo nuodėmė dar didesnė, nes jis tai darė, save visuomet aiškiai vadindamas "lietuviu".

Jis nenorėjo gyventi savo krašto tvarka, todėl amžiaus gale, atsidūręs kaip pabėgėlis krašte, kuris, nebojant ankstybesnio veikimo, jam liko svetimas ligi jo mirties. Jo atsivertimas lietuviu jau nebegalėjo atitaisyti jo padarytas politines nuodėmes.

Jo bendraminėčiai, išbarstyti po visą Vokietiją ir gyvendami pastumdėliais, šiandien verkšlens atsimindami senuosius laikus, kaip prieš tūkstančius metų "vaikai Izraelio prie Babylono vandenu".

Į pabėgėlių ir pastumdėlių prašymus, kad Vaterlandas jiems atlygintų jų nuostolius ir juos grąžintų tėvynėn, jie gaulė atsakymą, kaip Memeler Dampbootas rašo, kad Ketvirtojo Reicho vadovybė neturinti "aktyvinės rytų politikos".

"Maurai savo pareigą atliko, maurai tegu eina!"

A. Olis - nusipelnęs administratorius

PATEKO Į WESTSIDES NEMALONĘ. — ATLEIDO 103 DYKADUONIUS. — LAIKINIŲ TARNAUTOJŲ SKAIČIŲ IŠ 1091 NUMUSĖ IKI 368. — CHICAGOS MIESTUI SUTAUPĖ MILIONUS DOLERIŲ

Adv. Antanas A. Olis, bene visose Jungtinėse Amerikos Valstybėse augščiausiai politiniame gyvenime iškilęs lietuvis, pateko į vadinamojo vakarinio Chicago bloko — Westsides — nemalone. Šis italų dominuojamas blokas savo ginklus nukreipė prieš A. Olį, kaip prieš Chicago sanitarinio distrikto prezidentą, nepataikaujantį bloko norams. Jo akcija prieš Olį pradėjo reikštis šių metų pradžioje, po plačiai nuskambėjusios politinės žmogžudystės, kurios auka buvo GOP 31 apylinkės vadovas Charles Gross. Prieš Olį bloko akcija reikišiai įvairiais pamfletais, siekiančiais jį pažeminti rinkėjų tarpe. Pralaimėjęs pirminius rinkimus balandžio 8 d., blokas prieš lapkričio 4 d. rinkimus ir vėl savo letis pasmailino.

KODĖL A. OLIS ĮSIGIJO PRIEŠŲ —

aikšėja iš fakto, kad jis išdriso atleisti iš tarnybos sanitariniam distrikte net 103 nereikalingus, tarnautojus, tuo būdu miestui sutaupydamas \$222,000 metams. Atleistųjų sąrašas buvo 32 bloko žmonės. Nepaisydamas didelio spaudimo, Olis atsiskakė juos vėl priimti distrikto tarnybon. Taupydamas mokesčių mokėtojų pinigų, Olis laikinių distrikto darbininkų skaičių iš 1,091 sumažino iki 368.

INFLIACINĖS TENDENCIJOS LAIKAIS

A. Olis įrodė, kad įstaiogose taupymas yra įmanomas. 1950 m. tapęs distrikto prezidentu, Olis 1951 metams patiekia 9 milijonais dolerių mažesnį biudžetą, o sekantis biudžetas — 1952 m. — sumažinamas dar \$152,000. Ir tai tuo metu, kai kitos įstaiogos vis daugiau lėšų reikalauja, besiteisindamos dolerio vertės kritimu.

Sanitarinio distrikto ūkinė politika nuo 1950 m. remiasi ne sykštumu, bet racionalumu. Ne mažindamas patarnavimų gyventojams, distrikto įieško komercinių pajamų. Išjungdamas pirkimo skyrių iš politinės kontrolės ir pavesdamas jį Civic Federation ir Chicago Association of Commerce rekomenduotam specialistui, distrikto sutaupo šimtus tūkstančių dolerių. Per \$750,000 metams savo pajamas distrikto padidino peržiūrėjęs distrikto gaminamų trašų prekybos programą ir distrikto nuomon duodamų sklypų sutartis.

A. Olis sako, kad dabar distrikto daromi tyrinėjimai rodo, kad atmatose yra apščiai vitamino B-12. Jei paaiškės, kad šį vitamino apsimoka numatyti būdu gaminti distrikto įmonėse, distrikto netrukus galėsias pats save išlaikyti.

Apytikriai apskaičiuojama, kad A. Olis vadovaujamas distrikto (Sanitary District) nuo 1950 metų Chicago miestui sutaupė apie 15 milijonų dolerių.

Sanitarinio distrikto prezidento A. Olis pastangas patarnauti miesto gerovei įvertino visi didieji Chicago dienraščiai ir žurnalai. Gražių atsiliepimų apie prezidento A. Olis ir jo bendradarbių pasišventimą savo pareigoms galime rasti Chicago Tribune, Sun-Times, Chicago Daily News, Look ir kt. skiltyse. Tai nėra sentimentas savo pažiūrų žmogui, nes ne visi šie leidiniai yra to paties lagerio, tai tik objektyvus faktų ir jų kūrėjų vertinimas.

IR VISA CHICAGOS LIETUVIŲ SPAUDA

nesiskirstydama partijomis, kurioms daugiau simpatizuoja, veningai remia A. Olį naujam terminui sanitariniam distrikte. Ir tai ne tik tautinio solidarumo skatinama; tautinį solidarumą labai stipriai remia ir jį papildoma aplinkybė, kad šis lietuvių veikėjas darbas įrodė savo objektyvumą, norą patarnauti didiesio gyventojams ir didelių organizacinių ir administracinių sugebėjimus.

Sitokios mintys buvo pareikštos pačių Naujienų, Draugo ir Sandaros redaktorių spalio 22 d. spaudos atstovų priėmimo sanitariniam distrikte.

Priėmimo buvęs distrikto vicepirmininkas M. J. Rudnik, taip pat kandidatuoja naujam ter-

minui, pabrėžė, kad ir Chicago lenkų spauda remianti A. Olį naujam šešių metų terminui.

Netenka įrodinėti, kad kiekvieno Chicago ir jos apylinkių lietuvių, turinčio balso teisę, tautinė ir pilietinė pareiga lapkričio 4 dieną dalyvauti rinkimuose ir savo balsą atiduoti pagarbos nusipelnusiems ir pastikėjimo vertiems žmonėms.

J. Paplėnas

IŠTIKUS GAIŠRO NELAIMEI

Kada jūsų namai arba kanda tampa sunalkinti arba sugadinti ugnies, kreipkitės į P. J. KERŠIS, dėl apkainavimo, ko visada reikalauja apdraudos kompanijos pirm, ne-gu išmoka už nuostolius.

P. J. KERŠIS
716 Society for Saving Bld.
Telef.: MAIN 1-1773.
Rezidencija: PENINSULA 2521

Patark ir kaimynui,
kad prenumeruotų

D I R V A

VOTE FOR...

LAWRENCE O. PAYNE
FOR CONGRESSMAN

21st DISTRICT

ELECTION NOV. 4th, 1952

VOTE FOR...

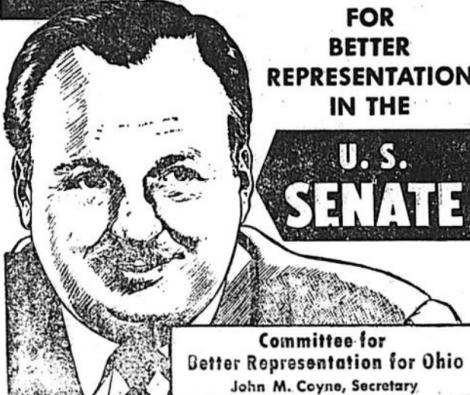
MICHAEL P. O'BRIEN
CONGRESSMAN

New. 23rd District

ELECT Michael V. DiSalle

FOR BETTER REPRESENTATION IN THE

U. S. SENATE

Committee for Better Representation for Ohio
John M. Coyne, Secretary

IŠRINKIT...

JAMES A.

RHODES

VALSTYBES INSPEKTORIUM

Jo buvimas tris kartus Columbus mayor yra įrodymas jo galimybių ir teisingumo viešam patarnavimui.

BALSUOKIT UŽ...

X JAMES A. RHODES

Geresniems keliams saugesniams vieškeliams

Perrinkit...

ALBERTA S.

PORTER

Jūsų

COUNTY INŽINIERIUM

II pasaulinio karo veteranas

X ALBERTA S. PORTER

DEMOKRATŲ PARTIJA REKOMENDUOJA

BALSUOK UZ VISUS

DEMOKRATŲ KANDIDATUS

ir bus garantija,
kad bus geras
GYVENIMAS
ir gera
VALDZIA

Pratęskit visų Amerikos laimę, palikit socialinę apdraudą, senelių pensijas, bedarbei išmokėjimus, 40 valandų darbo savaitę ir visokią apdraudą.

Pažymėkit X visur, kur randate "DEMOKRATAS" po kandidato pavarde

For President
ADLAI E. STEVENSON

For Vice President
JOHN J. SPARKMAN

FOR OHIO SENATE

JOSEPH W. BARTUNEK
ANTHONY J. CELEBREZZE

JOHN T. CORRIGAN
ELIZABETH F. GORMAN

MARK McELROY
FRANK J. SVOBODA

FOR HOUSE OF REPRESENTATIVES

JOSEPH H. AVELLONE
HUGH P. BRENNAN
ANTHONY O. CALABRESE
JOHN V. CORRIGAN
MICHAEL J. CROSSER
FRANK M. GORMAN

WILLIAM J. HART, Jr.
JOSEPH J. HORVATH
GEORGE N. KALKAS
JAMES F. McCAFFERY
JAMES J. McGETTRICK
RAY T. MILLER, Jr.

JOHN F. O'BRIEN
ANDREW C. PUTKA
EUGENE J. SAWICKI
FRANCIS D. SULLIVAN
MIKE M. SWEENEY

FOR COUNTY OFFICES

FRANK T. CULLITAN
Prosecuting Attorney
JOHN F. CURRY
County Commissioner
HENRY W. SPEETH
County Commissioner

JOSEPH M. SWEENEY
Sheriff
ALBERT S. PORTER
County Engineer
LEONARD F. FLURST
Clerk of Courts

FRANK S. DAY
County Recorder
LESLIE R. MONROE
County Treasurer
SAMUEL R. GERBER
Coroner

FOR CONGRESSIONAL CANDIDATES

MICHAEL A. FEIGHAN
20th District

CHAF PATERSON
22nd District

ROBERT CROSSER
21st District
MICHAEL P. O'BRIEN
23rd District

MICHAEL V. DISALLE, United States Senator

FOR STATE CANDIDATES

FRANK J. LAUSCHE
Governor
GEORGE D. NYE
Lieutenant Governor

CHARLES F. SWEENEY
Secretary of State
JOSEPH T. FERGUSON
Auditor of State

JOHN J. GALLAGHER
Treasurer of State
PAUL F. WARD
Attorney General

On separate Judicial Ballot vote for JUDGE LOCKWOOD THOMPSON for Court of Appeals

PRIIMK ŠITĄ PRANEŠIMĄ IR BALSUOJANT JUO NAUDOKIS!

The Democratic Executive Committee of Cuyahoga County
RAY T. MILLER, Chairman.

Ar pažįsti šį kraštą

Dykumos paverčiamos derlingomis žemėmis

Apie irigaciją Amerikoje

Irigacija arba dirbtinas žemių drėkinimas šio krašto ūkiui, ypačingai jo vakaruose, turi daug reikšmės. Kaip žemiau matysime, šioje srityje Amerikos padaryta daug, nors ji irigacijos požūriū pasaulyje nepirmauja. Labiausiai pažengęs kraštas savo iriguotais plotais yra Indija. Pati irigacija gi žinoma pasaulyje nuo seniausių laikų, pvz., prieš keletą tūkstančių metų ji buvo žinoma Egipte, Mezopotamijoje, Indijoje ir Kinijoje. Ji neabejotinai bus prisidėjusi ir prie ankstyvųjų civilizacijų išsivystymo, o kai kurie iriguoti plotai (Egiptas) buvo virtę didelių imperijų židiniiais.

Irigacija JAV atsirado dar prieš kolonistams šiame krašte įsikūrus. Prieš atsirandant ispanams Amerikos pietvakariuose, šiose srityse indėnai jau praktikavo irigaciją. Žemės drėkinimą jau naudojo Pueblo indėnai Arizonoje ir Nauj. Meksikoje, išsikasdami daug mažų kanalų. Atvykę ispanai Meksikos indėnus mokė kasti rezervuarus ir užtvankas (dams), kad sudarius vandens atsargas. Kai kuriuos pirmųjų ateivių iškastus kanalus pietvakarinės krašto srityse dar ir dabar tebe naudoja.

Pirmieji svarbesni irigacijos darbai Amerikoje buvo pradėti ūkininkų organizacijų. Tačiau, tik 1902 m., paskelbus V. Taftinį reklamacijos aktą, buvo perleista prie stambiųjų ir daug finansinių išteklių pareikalavusių irigacijai reikalingų užtvankų, kanalų, rezervuarų ir kt. statybų. Valstybei nupirkus didelius žemės plotus, tie darbai, vidaus departamentui prižiūrint, žymia dalimi įvykdyti ar dar tebevykdomi šiose vakarinėse ar pietinėse valstybėse: Arizonoje, Kalifornijoje, Colorado, Idaho, Montana, Kansas, Nebraska, Nevada, Nauj. Meksika, S. Dakota, Oklahoma, Oregon, P. Dakota, Utah, Washington ir Wyoming. Atlikus šiuos, kai kuriais požūriūrais milžiniško masto darbus, milijonai akierių buvusio dykumų ploto, laimėta dirbamai žemei. Šiuo metu JAV yra daugiau kaip 27 mil. akierių žemės plotas, paliestas irigacijos.

Žemės ūkiui irigacija yra naudinga daugeliu požūriū. Pakankamai naudojant irigacinę sistemą yra galima vandenį tiekti augantiems ar bręstantiems javams ir kt. kultūroms reikiamu laiku ir atitinkamame kiekyje. Plotuose, kur labai mažas lietingumas, galima auginti javus, kuriems ligsiol augti nebuvo sąlygų. Kai kurios kultūros, pvz. alfalfa gali būti išauginamos net po keletą kartų per metus buv. dykumų plotuose, kaip pietinėje Arizonoje ir Kalifornijoje. Bendrai paėmus, iriguotų plotų derlius gaunamas beveik dvigubas, negu vidutinis irigacija nepaliestų žemių derlius.

Amerikoje irigacija susieta ir su kai kuriomis nepalankiomis sąlygomis. Krašte visi sausi, žemės ūkiui netinkami plotai yra vakaruose, tuo tarpu svarbiausias rinkas rasimė šiaurės rytuose. Tad dideli transporto kaštai kelia daug sunkumų. Kai kurios sritys gauna per daug vandens, kitos gi turi per daug alkalinių medžiagų žemėje (įvairios mineralinės druskos, kaip chloridai, sulfatai, kalcis, boratas ir kt.). Kalifornijoje irigavus daug žemės plotų, drėgną žemę pasirodė nepalanki vynuogynams ir šie turėjo keltis į augštesnes

ir sausesnes slėnio vietas. Žemių drėkinimas paliečia ir socialinį žmonių gyvenimą. Irigacijai reikalaujant intensyvaus ūkininkavimo būdo, ūkiai iriguotuose plotuose daugiausiai yra maži. Seimos gyvena arčiau viena kitos ir kai kurios viensėvijos primena kaimus ir miestus. Vakarinės krašto valstybėse plačiai naudojamas būdas pakelti upių vandenį ir jį nuleisti į drėgmės reikalingus plotus. Vis dėlto daugiausiai krepiamas dėmesys į užtvankų ir rezervuarų statybą ir šiuo moderniu būdu pasiekta didelių laimėjimų.

Dabar, pažvelgę į irigacijos palieštus plotus, pirmoje eilėje susidursime su vad. Didžiųjų Lygumų (Great Plains) irigacija. Tai sritys į rytus nuo Rocky Mountains, kur lietingumas nedidelis ir nevienodas. Po kelių derlingų metų prasideda ilgas sausų laikotarpis su vad. dulkių audromis. Tai krašto sritys, kurios su pavydo jausmais žvelgia į rytinius ar pietinius pakraščius, gaunancius pakankamai drėgmės dėl Atlanto ar Meksikos jūros vėjų. Irigacijai šiose lygumų srityse panaudotos ten esamos upės, kaip North Platte, South Platte, Arkansas ir Yellowstone upės. Kai kuriose vietose pastatytos didelės užtvankos. Šios sulauko upės vandenį ir tuo būdu sudaromi rezervuarai ar ežerai. Toliau minėtina Didžiojo Baseino irigacijos sritys, esanti tarp Sierra Nevada ir Wasatch kalnų. Tai sritis, turinti vidinę drenažo sistemą, nes jos upės nesiekia jūrų. Kai kuriuos upės dykumų saulei veikiant, išdžiūsta, kitos vėl įteka į ežerus, taip pat neturincius ryšių su jūromis. Pats žymiausias tų ežerų žinomas yra Great Salt Lake. Pastebėtina, kad pirmieji irigacijos bandymai krašto vakaruose įvykdyti mormonų, įsikūrusių Utah valstybės srityje, netoli Great Salt ežero. Mormonų laimėjimai žemės ūkio srityje (kviečiai, alfalfa, vaisiai, cukrinės nendrės) pagarsėjo kitose krašto dalyse, juos išgarsino ir grįždami iš Kalifornijos po 1848 m., aukso jėskotojai. Gyventojų skaičius vakaruose pradėjo didėti.

Pastatytos užtvankos įgalina ne tik vandens tiekimą, bet ir hidroelektrinių tinklo išsiplėtimą. Minėtose srityse daugiausia auginama minėta alfalfa, cukrinės nendrės, kviečiai, dobilai, vaisiai, ypačingai obuoliai ir persikai.

Kita žymi irigacijos sritis — Colorado upės baseinas. Čia rasime ir pačių žymiausių irigacijos pasiekimų ne tik šiame krašte, bet ir pasaulyje. Tai Colorado upės posūkyje pastatyta 727 pėdų Boulder užtvanka. Šios užtvankos sudarytas rezervuaras turi 26 mil. ak. ploto vandens. Į rytus nuo Colorado žemumio tėkmės, jau Arizonos augštumose, ties Salt upe pastatyta Roosevelt užtvanka. Jos deka augštutinė upės tėkmė paversta į 18,100 ak. ploto ežerą, kurio vanduo sugeba iriguoti daugiau kaip 200,000 ak. dykumų ploto. 75 m. atstu nuo Roosevelt užtvankos rasime Arizonos sostinę — Phoenix miestą. Tai tropikalinio klimato, turtinga žemės ūkio sritis. Be irigacijos priemonių ji liktų kaktusais ir pan. augalais pasižyminti vargšaus sritis. Dabar ten javai auga per ištus metus. Auginama medvilnė, alfalfa, daktiliai,

citruso vaisiai, daržovės, kviečiai, miežiai.

Į pietus nuo Colorado žemumio lengva rasti Karališkąjį Slėnį (Imperial Valley). Dalis šio slėnio yra žemiau jūros paviršiaus. Šioji sritis iriguota tik šio šimtmečio pradžioje ir greit virto vienu derlingiausių iriguotų rajonų krašte. Lietingumas šioje srityje labai mažas. Šiaurinėje jos dalyje kritulių būna ligi 25 colių per metus ir pietinėje-ligi 5. Reikia žinoti, kad jei lietingumas nedidesnis kaip 10 colių per metus, tai panašios sritys laikomos dykumomis. Ir tik irigacijos dėka šis slėnis — dykuma yra vėl tapęs viena svarbiausių ryšių auginimo sričių krašte (Sacramento upės slėnis). Čia dideli derliai melonų, daržovių, vaisių, kukurūzų, vynuogių-razinkų ir kt. kultūrų.

Iš Kalifornijos, pasukę į šiaurę, iriguotus plotus dar rasime Washington, Oregon ir Idaho valstybių slėniuose. Daugiau rytinėse tų valstybių dalyse, irigacijos dėka, pasiekiamas geras obuolių (Washington) ar bulvių ir įvairių vaisių derlius (Idaho).

Kaip matyti, dar senajame Egipte vykdėti irigacijos darbai su užtvankų, kanalų ir rezervuarų statyba, šiais laikais sekmingai tebetiesiami Europoje (Prancūzija, Ispanija, Italija) ir kitur pasaulyje (S. Rusija, Japonija) ir šiame kontinente (be JAV, minėtina ir Meksika). Dykumos paverčiamos derlingomis

Vanagaičio draugams

Ryšium su Margučio žurnalo 25 metų sukaktuvėmis, kurios įvyksta ateinančių metų pavasarį, sumanyta ta proga išleisti Vanagaičio monografiją. Knygą leidžia žinomas visuomenininkas ir mecenatas J. J. Bačiūnas. Redaguoti monografiją ir parašyti velonies biografiją pavesta šių eilučių autoriui.

Nors Vanagaitis buvo labai populiarus Amerikos lietuviuose, tačiau rašytinės medžiagos apie jo gyvenimą mes teturime labai nedaug. Rašant jo biografiją, medžiagos stoga ypatingai gyvai jaučiama. Todėl aš pasiūlyčiau kreiptis viešai į Vanagaičio draugus bei gerbėjus, kurių Amerikos lietuviuose buvo ir, be abejo, tebėra dar labai daug, prašydamas jų pagalbos.

Prašau visus, kuriems tik teko Vanagaitį vienaip ar kitaip pažinti, parašyti trumpus atsiminimus, liečiančius velonį kaip muziką, laikraštininką, visuome-

žemėmis, didžiulės užtvankos įgalina vykdyti milžiniškas vandens atsargas, duoda daug elektros energijos, tuo būdu kyla krašte pažanga. Pagaliau, tų užtvankų dėka pavyksta bent iš dalies nugalėti Missouri ir kt. upių kenksmingus krašto ūkiui potvynius.

nininką, oratorių, žmogų ir t.t.; tie atsiminimai, kaip medžiaga bus panaudoti jo biografijai. Taip pat labai pageidaujami bei linksmesni pasakojimai bei anekdotai iš jo gyvenimo.

Be to, daug Amerikos lietuvių, ypač senoji karta, dar gerai atsimena Dzimdzi Dzimdzi spektaklius. Būtų naudinga jei jie parašytų savo įspūdžius iš tų spektaklių ir pareiktų savo nuomonę, kodėl tie dzimdziai turėjo tokio didelio pasisekimo.

Žodžiu, man bus įdomi bet kokia žinia, liečianti Vanagaičio gyvenimą ir veiklą.

Kreiptis į visuomenę mano paskatino patys Vanagaičio draugai, kurie ir neprašyti ėmė atsiųsti savo atsiminimų puoštelius, bet, žinoma, to dar maža. Mano uždavinys yra surinkti kaip galint daugiau medžiagos, nes noriu Vanagaičio gyvenimą atvaizduoti kiek galint išsčiau ir spalvingiau.

Rašinius malonėkite siųsti šiuo adresu: 111 E. Parkhurst, Detroit 3, Mich.

Vyt. Alantas,
Vanagaičio monografijos redaktorius

KAS yra šis vyras?

Baigęs Ohio Valstybės Universitetą, L.L.B., praleistas per Ohio barą 1900; praktikavo teisę Clevelande 1904-48; J.A.V. Komisyonierius 1931-45; Teisėjas Common Pleas Teisme nuo 1948 iki dabar; Alta House Social Settlement Trustees 1928-44; Alta House Pareigūnų Prezidentas 1937-44; Clevelando skyriaus Raudonojo Kryžiaus Trustee, kaip teisėjas Common Pleas Teisme

Perrinkit teisėju
BENJAMIN D. NICOLA
Rinkimai lapkričio 4, 1952

Patvirtintas
CLEVELAND BAR ASSOCIATION
ATSIMINKIT...
Advokatai žino gerus teisėjus
W. A. Falsgraf,
Campaign Chairman

SKAUTAI BOSTONE

Lapkričio 15 d. 10 val. ryto So. Bostono Sv. Petro R. K. bažnyčioje bus Bostono skautų vietininko sktn. Liudo J. Končiaus ir vyresn. skitn. Irenos G. Laurinaitytės sutuoktuvės. Tuoj po šliub skautų būkle (ALTS-gos name) bus kviestinių svečių pietūs jaunavedžiams pagerbti. Bostono skautai didžiai džiaugiasi savo energingo vietininko laime, o naujai skautiškai šeimai broliškai linki laimingo ir giedro gyvenimo.

Kolumbo šventės proga Bostono skautų "Lapinių" būrelis turėjo dviejų dienų iškylą prie Vinton ežerėlio — Camp Kirby, West Townsend, Mass. Dalyvaavo 9 skautai. Rudens gamtoje turėta malonių akimirkių žygys su klūtimis apylinkės kalvose, pastatytas plaustas ir persikelta ežero salon, įrengtas singalinis bokštas ir pn. Vakare prie rūsenancio židinio diskutuota ideologinėmis temomis ir gyventa lauzo nuotaika. Iškylai vadovavo vyresn. skitn. A. Banevičius.

Spalio 11 d. pas pasktn. El. Gimbutienę buvo Bostono skautininkų-kų ramovės sueiga, kurioje buvo aptarti skautiškieji reikalai ir iškelta mintis šelpti vieną Diepholzo gimnazijos mokinį.

Savaitę vėliau pas senj. V. Černių buvo Bostono Akad. Skautų Sąjūdžio skyriaus sueiga. Korp! Vytis filiteris inž. J. Gimbutas skaitė pašnekėję senųjų ir buvusių skautų organizavimo bei veiklos tema, kuris sukėlė įdomias ir gyvas diskusijas.

Vytiečiai ir stud. skautės prisidėjo prie Diepholzo gimnazijos mokiniui remti skautiškojo būrelio talkos.

Įmeskit savo balsą

už

CHARLES P. TAFT

OHIO GUBERNATORIUS

X CHARLES P. TAFT

PERRINKIT ROBERT CROSSER

(demokratas)

Congresmanu

21 rajone

DUOKIT PROGĄ VEL DIRBTI IR JUMS TARNAUTI

JEI JŪS NORITE PASTOVUMO ir taikos, daugiau džiaugsmo namuose, geresnių darbų, geresnės ateities Jūsų vaikams, didesnio saugumo ir kitokio gerbūvio.

X ROBERT CROSSER

IŠRINKIT...

PAUL F. WARD

ATHORNEY GENERAL

- Buvęs Pramonės Sekretorius Ohio Komisijos
- Buvęs Direktorius II pas. karo bonų komisijos

BALSUOK UZ

X PAUL F. WARD

DEMOKRATAS

BALSUOKITUZ

RAY T. MILLER JR

VALSTYBES ATSTOVAS

TVIRTAS REMĖJAS PROGRESYVIŲ SOCIALINIŲ ĮSTATYMŲ

Patvirtintas County Democratic Executive Komiteto

X RAY T. MILLER, JR.

DEMOKRATAS

Lengvas vaišingumas

SERVE

Coca-Cola

Patarnaujant Coca-Cola, patarnaujant vaišingumu, ir Coke yra

geriausia, kai yra ledo šaltumo...

tiesiai butelyj. Pirkite su visa dėže.

BOTTLED UNDER AUTHORITY OF THE COCA-COLA COMPANY BY
CLEVELAND COCA-COLA BOTTLING COMPANY

"Coke" is a registered trade-mark.

© 1952, THE COCA-COLA COMPANY

SENIAU IR DABAR

K. S. KARPIUS

ISTORINĖS KLAIDOS

Lapkričio 1 d. sueina 35 metai nuo didžiosios Amerikos Lietuvos Dienos rinkliavos karo nukentėjusiems Lietuvos žmonėms šelpti. Kai visa Amerika ėmė šaukti "Gelbėkim Belgiją", kurią Vokietijos armijos sumynė, Amerikos lietuviai suskato įrodinėti, kad ir Lietuva, kurią, Vokietijos armijos nenaiviau kaip Belgiją nuterėjo, reikalinga Amerikos pagalbos, ir pradėjo darbuotis, kad leistų vykdyti rinkliavą ir Lietuvai. Prezidentas Wilson savo proklamacija paskyrė lapkričio 1, 1917 m.

Tos dienos rinkliavai visoje Amerikoje sušifare katalikai su tautininkais, išrinkdami komitetą ir 12 asmenų, kurio pirmininku buvo adv. J. S. Lopatto iš Wilkes-Barre, Pa., priimtinas katalikams ir tautininkams; sekretorium Matas Šalčius, neseniai atvykęs iš Lietuvos; kasininku katalikų žmogus V. Lukoševičius. Visose kolonijose sujudo lietuviai dideliu entuziazmu organizuoti rinkliavos komitetus, ir įsteigimas virš 400 tokių komitetų parodo, kaip rimtesni lietuviai norėjo bendrai dirbti šelpimo srityje. Socialistai nuo bendro darbo atsisakė, nors į posėdį buvo atvykęs jų atstovas Kapuskas.

Ta rinkliavos diena turėjo porą trūkumų, gal dėl to ir aukų surinkta, palyginti, nedaug. Vienas, kad miestai, kurie sutiko leisti rinkliavas, ne visi sutiko leisti aukų rinkėjams eiti į visas gatves. Pvz., New Yorke, buvo nusakyta į kokias gatves rinkėjai negali eiti.

Kitas trūkumas — ta didžioji klaida — buvo mūsų veikėjų nepatyrimas tokiam darbe, neapsižiūrėjimas ir netinkamas pažymėjimas tos dienos rinkliavos darbuotojų.

Skubiai rengdamasis rinkliavai, mūsų pačių pavadintas Centralinis Komitetas, išėjo aukų rinkti visai beprasmiu vardu. Atspausdino ant baltų juostų du žodžių juodom raidėm: CENTRAL COMMITTEE, visai pražiūrėję svarbiausį žodį, LITHUANIAN. Tokius užrašus užsisege ant rankovių arba persirišę per krūtinę, aukų rinkėjai vyrai ir moterys išėjo į gatves.

Bet aukojęs kitatautis ir šian dien nežino kokiam "Central Committee" jis auką davė... Niekas nežinojo, kas asmeniškai nepaklausė, kad aukos renkamos karo nukentėjusiai Lietuvai. Daugybė į "Central Committee" parašus ne dėmesio nekreipė.

Virš per 400 kolonijų ir skyrių tą dieną aukų surinkta vos apie \$130,000. Tiek galėjo būti surinkta tik vienam New Yorke.

Aukotojai, reikia žinoti, didelėje daugumoje buvo patys lietuviai. Taigi iš amerikiečių surinkta apgalvėtina mažai, žinant, kad Belgijai buvo surenkama milijonai dolerių.

Tik po rinkliavos, Centralinio Komiteto vadai, pamatę ką padarė, susigriebė, bet jau buvo po visko.

Nors tautininkai ir katalikai toje rinkliavoje bendrai dirbo, bet po darbo, vadai susivaržė už aukų paskyrimą, ir negalėdami susitarti, nusprendė pinigų padėti Amerikos Raudonojo Kryžiaus kasoje, Washingtone. Tos aukos Lietuvą pasiekė tik 1919 metų birželio mėnesį. Amerikos Raudonasis Kryžius prie tos \$130,000 sumos pridėjo savo \$100,000 ir pasiuntė Lietuvai tada reikalingų vaistų ir medikamentų.

Nors katalikai nuo Centralinio Komiteto ir bendro veikimo vėl atsitraukė, tautininkai toliau varė šelpimo darbą. To komiteto vardą ir surinko dar \$50,000, bet

šios aukos pasiūstos dalimis, ir nepateko Amerikos Raudonajam Kryžiui.

NOTOS IR UZTEKS...

Spalio 7 d. sovietų kanuolės, pastatytos prezidento Rooseveltui Stalinui padovanotose Kurily salose, pašovė Amerikos lėktuvai ir su juo žuvo aštuoni kariai. Acheson, paprastu būdu, patiekė Maskvai notą, reikalaujamas iš Sovietų atlyginimo už lėktuvą ir žuvusiuosius. Nuo to daugiau nieko nesigirdi. Aišku, ir ta nota bus sovietų ignoruota, kaip kitos, liečiančios Sovietų drąsų sauvaliavimą ir žudymą Amerikos vyrų.

Sovietams draugingi Washingtono valdininkai mokės viską nutylėti ir užmiršti.

Kitaip elgėsi Amerika, kada jai vadovavo garbę pažįstanti žmonės: štai, 1914 metais, kai Meksikoje buvo areštuota keli U.S. karo laivyno jūreiviai, prezidentas Wilson pasiuntė karo laivyną ir užėmė Meksikos uostą Vera Cruz su įsakymu užimti sostinę Mexico, kol Meksikos vyriausybė atliks atitinkamus atsiprašymus.

Karo su Meksika tada išvengta tik Meksikai skubiai susirūpinus išpildyti U.S. reikalavimus ir įsikibus trims didesnėms Pietų Amerikos respublikoms.

KOMUNISTAI... KOMUNISTAI

Senato vidaus apsaugos komisija pradėjusi tyrinėti komunistų penktos kolonos veiklą United Nations organizacijoje, net surado apie tuziną dabartinių U.S. tarnautojų UN organizacijoje, kurie atsakė pasidaryti ar jie buvo ar yra komunistai. Tai vienintėlis komunistų ir komunistuojančių gaivalų bandymas gintis, kada jie sučiumpami.

Kaip kitur, taip ir į UN, komunistai pasirūpino prigrusti savo agentų, kurie be kita ko, patiekia sovietų delegacijai visas žinias išanksto, ką Amerikos delegacija kada tariasi ir ruošiasi daryti.

Tai jau ne pirmutinis bandymas patikrinti žinias apie komunistų veiklą Amerikos sekretariate UN viduje, bet tas tik parodo, kaip lengvai pati vyriausybė išleidžia komunistus, nežinodama ir nepaisydama, kad tai komunistai, kurie akiplėšiškai

Išrinkit...

ANTHONY A.

RUTKOWSKI

TEISEJUS

COMMON PEAS COURT

(Laikotarpis prasideda sausio 3, 1953)

X ANTHONY A. RUTKOWSKI

Išrinkit...

WILLIAM H. GEBHART

Kandidatas į

APSKRITIES INŽINIERIUS

STARK APSKRITIES

DEMOKRATŲ BILETU LAPKRIČIO 4, 1952

Gerų kelių ir tiltų statytojas, patyręs ir gerai prisiruošęs

IŠ LOS ANGELES

Bene reikšmingiausių šių metų parengimu šioje kolonijoje, reikia laikyti prof. Mykolo Biržiškos 70-ties metų sukakties šventę, kurioje dalyvavo daug Amerikos mokslo žmonių, net keli universitetų prezidentai. Neteko pastebėti, Amerikos lietuvių gyvenime, kad toks skaičius Amerikos mokslininkų būtų dalyvavęs bet kokiam kitame lietuvių rengime. Šios sukakties minėjimas netik materialiai padėjo garbingajam jubiliumui (sakoma suplaukė aukų arti 2000 dolerių), bet pasitaravo ir bendrajam Lietuvos laisvės bylos reikalui.

BALFas po labai didelių pastangų ir įtempto darbo, šiais metais vėl sukėlė stamboką sumą šalpos reikalams ir skyriaus šių metų duoklė BALFo centrui gal viršys net 1000 dolerių. Skyriaus skelbtasis ir vykdytas vergus baigėsi šio mėnesio pradžioje — užbaigiant jį gerai pavykusiu koncertu.

kai moka visur įsiveržti, kur tik gali sovietams būti naudingi.

New Yorko valstybės mokyklose pradėjus šalinti komunistus mokytojus ir profesorius, šiomis dienomis pašalinta dar apie 10 susektų komunistų mokytojų. Tai jau virš 90 pašalinta pastarųjų trijų metų bėgyje — tokių, kurie tikrai susekti. Bet komunistų ir komunistuojančių mokytojų, kaip New Yorko taip ir kitose mokyklose, yra tūkstančiai, kurie varo kenksmingą darbą.

Televizijoje ir radio pramonėje vėl nužūrėta apie 30 komunistų ir komunistuojančių asmenų, kurie ten įsiskverbė prosovietiškas tikslais. Sakoma, tie vardai trumpu laiku bus paskelbti viešai, ir tie asmenys iš vietų pašalinti.

Iš U.S. Armijos ir Karo Laivyno slaptosios tarnybos pasklido žinios apie komunistų infiltraciją tose įstaigose. Senato ir Atstovų Rūmų komisijos raginamos skubiai imtis tarymo ir, jei galima, komunistus išsijoti.

Neseniai Centralinės Slaptos Tarnybos įsteigos vedėjas Generalas Walter Bedell Smith pats viešai paskelbė, kad komunistų gali būti ir jo vadovaujamoje įstaigoje, ir kad jų yra beveik kiekvienoje krašto saugumo organizacijoje, neskaitant jau State Departmentą ir kitus departamentus.

Armijos Singaly Korpuso keli vedėjai paprašė užvesti tarydame skyriuje, paaiškęjus, kad dingio eilė svarbiausių korpuso dokumentų.

Los Angeles Tarptautiniame Institute surengtoje tautinių grupių parodoje dalyvavo ir lietuvių, parodydami gausiai publikai daug lietuviškų liaudies meno dirbinių. Parodos programoje dalyvavę lietuviai — tautinių šokių grupė — į save atkreipė ypatingo publiko dėmesio ir jiems buvo pripažinta pirmoji vieta.

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos Los Angeles skyriaus valdyba, įvykusiame šiomis dienomis posėdyje, be kitų veiklos reikalų aptarimo, nutarė ateinančių metų pradžioje čia surengti platesnio masto Klaipėdos sukilimo 30-ties metų sukakties minėjimą.

KAS yra šis vyras?

Baigęs Pensilvanijos Universitetą, praleistas per Ohio barą 1922; Clevelando miesto chemikas 1921-23; Prokuroras asistentas 1923-27; Vyriausias prokuroras Clevelando Municipal Teismo 1927-29; Teisėjas Clevelando Municipal Teismo 1930-44; Teisėjas Common Pleas Teisme 1945 iki dabar.

Išrinkit teisėju į Court of Appeals Teismą JULIUS M. KOVACHY Rinkimai lapkričio 4, 1952

Patvirtintas CLEVELAND BAR ASSOCIATION ATSIMINKIT... Advokatai žino gerus teisėjus W. A. FALSGRAF, Campaign Chairman

BAIKIT JAUČIO-VEŽIMO VALDŽIĄ!

Balsuokit

X

TAIP

VALSTYBĖS KONSTITUCINEI KONVENCIJAI

Lapkričio 4-tą

PASKUTINĖ GALIMYBĖ PER DVIDEŠIMT METŲ MODERNIZUOT SAVO VALSTYBĖS KONSTITUCIJĄ

Piliečių Komitetas Konstitucinei Konvencijai Chalmer Lutz, pirmininkas

BALSUOKIT UŽ APYLINKĖS PAGERINIMĄ

Jeigu Jūsų apylinkė nori laikytis prieš kitus didelius pramonės centrus, būtina kad vieši pagerinimai būtų padaryti, kad vieši pataravimai būtų pleviami ir kad Jūsų vaikai turėtų geriausius mokytojus valdžios mokyklose.

BALSUOKIT

X UŽ 16 MIESTO BOND REIKALUS

Valdžios pareigūnai skelbia NEPAKĖLIMAS taksų 1953 m. bus įvykdytas praleidžiant šiuos svarbius bond reikalus.

BALSUOKIT

X UŽ 2 APSKRITIES BOND REIKALUS

Jie yra reikalingi pataisyti senų dviejų Apskrities Ligoninės pastatų ir naujam Apskrities raštinės pastatui.

BALSUOKIT

X UŽ MOKYKLŲ REIKMENIS

Iš šio 9,5 mill levy, 7,5 mills yra tęsinys besibaigiančio šiais metais. Reikalinga test mokykloms ir po ateinančio birželio.

BALSUOKIT

TAIP BUS KONVENCIJA PAKEITIMUI, X NE PATAISYMIUI AR PALIKIMUI

Pakeitimų sistema naudojama be didelių išlaidų netikros Konvencijos.

THE CLEVELAND CHAMBER OF COMMERCE

Tarnauja Clevelandui nuo 1948

Laiškas iš Šveicarijos

Šveicarijos lietuvių bendruomenė išgyveno pažymėjimo vertą laimėjimą: pirmą kartą Helvetų žemėje išstatytas lietuvių menas.

Nuo spalio mėn. 4 iki 26 d. Ženevoje, Rath' yardo miesto meno galerijoje, lietuvių dailininkė Juzė Katiliūtė-Stanulienė dalyvavo meno parodoje, išstatydama 20 paveikslų. Dailininkės paveikslai užėmė ištisą vieną salę.

Juzė Katiliūtė-Stanulienės vardas lietuvių visuomenei dar nedaug tapazįstamas. Dailininkė 1940 metais baigė Kauno Meno Mokyklą, o 1942 m. gavo Vilniaus Meno Akademijos diplomą. Jos mokytojai, daugiausia subrandinę dailininkę, buvo J. Viežinskas, J. Vizgirda, P. Kalpokas ir kt. Gavusi valstybinę stipendiją, dailininkė neramiais karo metais, kiek pajėgdama, tobulinosi tapyboje, bet jau 1944 m. su visa pabėgėlių banga atsidūrė varganoje tremtyje, kol 1945 m. pavasarį pateko Šveicarijoni. Tais pat metais įstojo į Ženevos Meno Mokyklą, kurią baigė 1947 m.

Toks yra Juzė Katiliūtė-Stanulienės formavimosi kaip dailininkės kelias.

Nūn, apsišarvavusiai net trimis diplomais, dailininkei teko stoti prieš didžiausius egzaminus, — reikėjo žengti į savarankišką kūrybą. Tas kelias jaunai, dar nežinomai, benamei dailininkei, nebuvo lengvas. Bet ji nepaisė sunkumų ir klausėsi tik savo pašaukimo balso. Pagaliau dailininkė gavo leidimą surengti Ženevos miesto meno galerijoje savo darbų parodą, išstatydama, kaip jau sakyta, 20 paveikslų.

Dailininkė tapyboje nesivaikio abejotinos vertės "modernizmais". Ją laikytume realizmo atstove. Jos paveikslai vaizduoja gamtą, perkurtą iš dailininkės matymo taško. Stambiais teptuko mostais ji pasiekia gilų spalvų efektą, ir taip sukūrė eilę

žavių paveikslų. Dailininkė mėgstama paįsyti tylių parko kampelių, jame tarp medžių pasislėpusį namą, slėpiningą tvenkinį, gėlių puokštę. Jeigu dailininkės paveiksluose anksčiau vyravo tamsios, beveik niūros spalvos, tai naujesniuose paveiksluose, atsižvelgusios iš Pietų Prancūzijos, juntamas tam tikras pragiedrėjimas. Lyg pati dailininkė būtų iš kažko išsivadavusi.

Dailininkė, deja, neturi savo atelier, tad ji tegali kurti gamtoje, tik vasaros metu.

Juzė Katiliūtė yra ištėkėjusi už Gabriėliaus Stanulio, skulpto-

riaus, pradėjusio meniškai bręsti dar laisvoje Lietuvoje, o tremtyje baigusio Ženevos Meno Mokyklą. A. G.

TALIS STUDIO

dabar jūsų kaimynistė

7106 Superior Ave.

Tel. HE 2-0144

Bet kuriuo laiku, bet kokios rūšies foto patarvimas Jums.

Modernūs portretai, vestuvių, šeiminių, vaikų ir kitos nuotraukos.

FOTOGRAFIJOS MEISTERIS Europinių žurnalių ir filmų įvairių fotografas, dabar CLEVELANDE.

To Better Yourself, Your Family, and Your Community —

VOTE FOR ALL 19 ISSUES

YOU KNOW CLEVELAND and many other municipalities in Cuyahoga County have had tremendous growth in the past six postwar years.

You have seen factories, stores, churches, schools and homes increase altogether by tens of thousands. You see employment and payrolls at all-time high levels.

You know that this growth brings increasing demands for public works and public services — demands that must be financed to keep your community a good place to work, live and rear a family!

That's why YOU are asked and urged to VOTE FOR ALL 19 vital financial issues that will be submitted to YOU for YOUR approval at the election next Tuesday:

VOTE X FOR 16 City Bond Issues

THESE 16 BOND ISSUES are proposed to finance the City's share of the cost of approximately one-half of its capital improvements program for the next six years. These bond issues total \$54,000,000. The Federal government and the State of Ohio will contribute many more millions of dollars to carry out certain projects. Some projects will pay for themselves, in whole or in part, from revenues they will produce. The 16 issues will provide for:

- Paving, improving, opening and widening streets,
- Off-street parking,
- Highways (freeways),
- Bridges,
- Improving parks, playgrounds and recreation centers,
- Improving the Zoo,
- Improving City Hospital, the Boys School at Hudson, and the Girls School at Blossom Hill,
- Urban redevelopment,
- Municipal airports,
- Improving the lakefront,
- Sewers and sewage disposal, and incinerators.

VOTE X FOR 2 County Bond Issues

One issue will provide \$4,800,000, which will be added to \$3,250,000 previously authorized, to build a County office building facing the Mall. The building will be much larger than the one originally considered, and is needed to meet increased demands from the public for many County services:

The second issue will provide \$2,750,000 to alter, improve and equip the Chronic Hospital and the Infirmary, which the County took over from the City in August. These buildings, and the new hospital building now under construction, will provide 900 greatly needed beds for victims of chronic illnesses.

VOTE X FOR the Public Schools Levy

This is an annual levy of 9.5 mills for two years to provide more than half the money needed to operate the schools in 1953 and 1954. The levy includes a 1.2-mill increase, and will yield above \$17,000,000 a year to maintain and operate school buildings and other school properties; pay salaries and wages adequate to hold and attract teachers and non-teaching employees; provide supplies, books and other teaching materials; and meet the requirements of increased number of school children:

ALL 19 ISSUES ARE ENDORSED BY:

- Citizens League of Greater Cleveland,
- Cleveland Chamber of Commerce,
- Cleveland CIO-PAC,
- Cleveland Federation of Labor,
- Cleveland News,
- Cleveland Plain Dealer,
- Cleveland Press,
- Executive Committee, Cuyahoga County Mayors' Association,
- League of Women Voters of Cleveland,
- Chairman, the Cuyahoga County Democratic Executive Committee,
- Chairman, County Republican Central Committee, and Others.

CITIZENS COMMITTEE FOR 19 VITAL ISSUES

ELMER L. LINDSETH Chairman HOWARD WHIPPLE GREEN • FRANK J. RYAN'S Co-Chairman

Clevelande ir apylinkėse

ISTEIGTA BENDRUOMENES APYLINKĖ

Spalio 26 d. Clevelande, susirinkus per 150 lietuvių, buvo įsteigta Bendruomenės apylinkė. Susirinkimą atidarė ir visus susirinkimui reikalingas informacijas davė organizacinio komiteto pirm. St. Barzdukas.

Susirinkimą vedė 5 asmenų prezidentas: Skardžius, Malinauskas, Karpius, Tamošaitis ir Sadauskas. Pirmininkavo Malinauskas.

Pradžioje buvo pagerbti mirusieji ir žuvę mūsų tautiečiai. Čiurlionio ansamblis pagiedojo giesmę ir Lietuviais esame mes gimę.

Svarbiausias susirinkimo uždavinys buvo išrinkti pastovią apylinkės vadovybę. Buvo nutarta rinkti 9 asmenų valdybą ir 3 asmenų kontrolės komisiją. Į valdybą buvo pastatyta 16 kandidatų, o į kontrolės komisiją 4. Į valdybą, pagal balsų daugumą, išrinkti: K. Karpius — 134, S. Barzdukas — 121, J. Baltrušaitis — 118, Dr. S. Tamošaitis — 107, F. S. Saukevičius — 101, J. Čiurberkis ir J. Nasvytis po 91, V. Braziulis — 77 ir V. Karalius — 73. Kiti gavo mažesnę skaičių balsų ir paliko kandidatus: Miš. Čikienė M., Nasvytis S., Jakštas J., Klorys P., Bartkus V., Trainauskaitė M. ir Buknis A.

Į kontrolės komisiją išrinkti: Lozoraitis J., Garkauskas A. ir Leonas J.

Susirinkime priimti pareiškimai ir sveikinimai prez. Trumanui, Lietuvos laisvinimo veiksmams, įvairiems pareigūnams ir asmenims. Susirinkimas praėjo darnia nuotaika.

V. JONUŠKAITĖS JUBILIEJINIS KONCERTAS

Į Mažąjį teatrą sutraukė per 400 svečių. Koncertas praėjo labai pakilia nuotaika. Solistė V. Jonuškaitė, nors turėjo labai gausų repertuarą, bet svečių nuolat šaukiama į sceną, turėjo dar ir daugiau dainuoti. Svečiai gerėjosi V. Jonuškaitės talentu ir mokėjimu labai nuotaikingai perduoti tiek lietuviškas dainas, tiek operų arijas. Muzikai Vl. Jakubėnui, koncerto akompaniatoriui, kurio taip pat nemažai dainų V. Jonuškaitė dainavo, sukelto šiltos ovacijos.

Koncerto pabaigoje V. Jonuškaitė kelias dainas dainavo su Čiurlionio ansambliu, diriguojamu Alf. Mikulskio.

Pasibaigus koncertui, rengimo komisijos pirm. Julius Smetona, perskaitė Clevelando organizacijų sveikinimus, buvo įteikta dovanos ir daug gėlių. Sujaudinta dainininkė pratarė kelias žodžius ir padėkojo už mielą priėmimą.

VINCE JONUŠKAITE PASKAUTES AKADEMIKES

Spalio 25 dieną, 7 val. vakaro, V. Braziulienės bute įvyko iškilminga skautininkių — akademikių sueiga akademikių garbės narei p. Vincėi Jonuškaitėi pagerbti ir akademikių sąjūdžio įsikūrimo sukakčiai paminėti.

Sueigoje, be garbės viešnios V. Jonuškaitės ir akademikių, dalyvavo Sesierys Vadijos atstovės, Čiurlionis Ansambliu vadovas Mikulskis su ponia, skautų tėvų — rėmėjų komiteto atstovė p. Pautenienė, vietinių vienetų vadovės ir kt. svečiai.

NAMŲ REMONTAS, DAŽYMO BEI DEKORAVIMO DARBAI

atliekami sąžiningai, greitai ir pigiai. Kreiptis: V. Rickus, tel. HE 2-0683 (vakarais nuo 6 iki 11 val.) arba — 1505 Addison Rd.

Sueiga labai nuotaikingai pravedė Clevelando akademikių skaučių pirmininkė Rėgina Braziulytė. Paktn. A. Augustinavičienė skaitė paskaitą "Akademikų jaunimo uždaviniai".

Po sueigos įvyko jauki vakarienė, kurios metu akademikės ir svečiai turėjo progos su taip brangia viešnia pabendrauti.

MINES 30 METŲ SUKAKTĮ

Clevelando neolituonai savo korporacijos 30 metų sukaktį minės šia prigrama:

Lapkričio 15 d., 6 val. iškilmingas aktas Colonial Gardens patalpose, 1960 East 79 St.

Lapkričio mėn. 16 d. 10 val. pamaldos šv. Jurgio bažnyčioje. Po pamaldų vyksta į mauzoliejų pagerbti korporacijos garbės narį a. a. Antaną Smetoną.

RASTO KLUBO NARIAMS

Klubo posėdis įvyks sekmadienį, lapkričio 2 d. 18 val. E. Steponavičiaus kavinėje (buv. Stephens Cafe), 987 E. 79 St.

Pranešimą skaitys V. Mariūnas tema "Feljetoninis Romanas". Šio romano žymėms nuskaityti jis ims medžiagą iš Jurgio Jankaus "Paklydusių Paukščių". Klubo nariai, dėl kurių nors priežasčių negavę individualių kvietimų, prašomi vadovautis šiuo pranešimu.

SLA 136 KUOPOS SUSIRINKIMAS

įvyksta šį sekmadienį, lapkričio mėn. 2 d. 11:30 val. Lietuvių salėje. Kviečiami visi nariai būtinai dalyvauti.

STUDENTŲ SUSIRINKIMAS

Lapkričio mėn. 9 d. 11:30 val. Lietuvių salėje kviečiamas visų augstosios mokyklose studijuojančiųjų susirinkimas.

ATVYKSTA BR. BUDRIONO KVARTETAS

Sekmadienį, lapkričio mėn. 16 d., iš Detroito atvyksta muz. Br. Budriūno vadovaujamas vyrų kvartetė, spėjęs gražiai užsirekomenduoti kaip pajėgus dainos meno vienetas.

JAUNIMO VAKARAS

Tradicinis jaunimo vakaras, kuriame pasirodys mūsų įvairių sričių jaunieji menininkai, įvyks lapkričio 9 d., sekmadienį, 5 v. v. Lietuvių salėje.

Po meninės programos numatomas jaukus pobūvis su šokiais.

Lietuvių Kultūros Fondas maloniai kviečia Clevelando jaunuosius lietuvius, bei mūsų visuomenę tam vakare dalyvauti.

PADEKA

Didž. gerb. Dr. K. Pauteniui, už mūsų sąnaus labai rūpestingą gydymą ir puikiai padarytą operaciją, nuoširdžiai dėkoja Bridžių šeima

DVIEJŲ SEIMŲ NAMAS

Kiekvienai šeimai gražūs 4 kambariai, šildymas garu, gražūs sklypas, naujas stogas ir stogo vandentekiai. Namas Dible Ave.

Ritley Realty Co. LO 1-1962 SK 1-6868 (44)

PARDUODAMAS NAMAS

Namas yra 1345 East 89 St. 8 kambariai, gaso šildymas, garažas. Su visais įrengimais. Parsiduoda už 10.800. Tuoj galima užimti.

C. G. O'Bell, KE 1-6367 (44)

Visi kviečiami atsilankyti

AMERIKOS LIETUVIŲ POLITINIO KLUBO MITINGE,

LAPKRIČIO 2 d., 11.30 v., tuoj po mišiu, LIETUVIŲ SALEJE, 6835 Superior Avenue.

MITINGE PIRMININKAUS PIJUS ŽIŪRYS

IS AMERIKIEČIŲ KALBES

PAUL W. WALTER, žymus Clevelando advokatas

IS LIETUVIŲ KALBES JULIUS SMETONA

IEJIMAS NEMOKAMAS

POBŪVIS KARPIŲ NAMUOSE

Pereitą šeštadienį Karpių namuose įvyko Politinio Klubo pobūvis, kuriame dalyvavo Politinio Klubo nariai ir kiti lietuvių veikėjai. Garbės svečiu ir kalbėtoju buvo Euclido miesto teisėjas William F. Burns, kurs padarė labai įdomų pranešimą apie Euclido naująjį teismą. Pobūvis praėjo labai jaukiu nuotaikoje.

DR. M. VAITENAS PASVEIKO

ir jau pradėjo priiminėti ligonius.

LIETUVIŲ ENCIKLOPEDIJOS

leidyklos gen. atstovu Clevelande pakviestas Vacys Rucevičius. Visais užsisprenumeravimo reikalais prašoma kreiptis: 1319 E. 89 St., tel. RA 1-9936 arba sekmadieniais po liet. sumos šv. Jurgio parapijos salėje. Lietuvių enciklopedijos prenumeratorių blankų galima gauti ir "Dirvos" redakcijoje.

PARDUODAMAS NAMAS

East 94 St., netoli Superior, labai gražus namas. Gaso šildymas, 2 garažai. Ray Nausner UL 1-3919 LI 1-9216 11809 St. Clair

VIENTINTĖLIS ŽMOGUS, KURIO BIJO STALINAS

DWIGHT D. EISENHOWER

Ike žygiai reiškia pasiekimą tvarkantis su komunistais. Jis turi tvirtus planus, kuriuos išbandė Europoje, kaip nepraliejus kraujo sustabdyti ir atstumti komunizmą.

Tačiau Ike reikalingas Jūsų balso, kuris padės tai atlikti.

OHIO CITIZENS FOR EISENHOWER-NIXON

R. A. WEAVER, Chairman

HOTEL CARTER CLEVELAND, OHIO

GUBERNATORIUS LAUSCHE yra labai daug prisidėjęs prie trijų milijonų Ohio valstybės darbininkų gerbūvio. Per jo šešerių gubernatoriavimo metų laiką virš 13 milijonų dolerių atsidarė Ohio izde. Darbininkai gavo geresnes sąlygas, mokytojai didesnes algas, pakilo visu gyventojų pajamos. Gubernatorius Lausche yra ir lietuvių draugas. Jis visad skelbia Lietuvos Nepriklausomybės deklaraciją, priima lietuvių delegacijas, talkina lietuvių laisvės pastangoms.

POLITINIO KLUBO MITINGAS

Šių metų lapkričio 2 d. 11:30 val., tuoj po mišiu, Amerikos Lietuvių Politinis Klubas rengia Lietuvių salėje, Superior Ave. 6835, priešrinkiminį mitingą. Lietuviškoji visuomenė maloniai kviečiama atsilankyti. Įėjimas nemokamas.

LATVIŲ KONCERTAS — BALETAS

Latvių draugija lapkričio mėn. 2 d. 7 val. vakaro Lietuvių salėje rengia įdomų koncertą-baletą. Programą išpildys Latvijos tenoras Alfreds Porins Latvijos operos prima balerina Valerija Rukština ir baletu solistas Eizens Mezulis. Prie įėjimo aukojama nemažiau kaip \$1.50.

SVEČIAI IS CALIFORNIJOS

Clevelande viešėjo kelias dienas laikraštinkas V. Trumpa. Iš Clevelando išvyko į Rochesterį ir New Yorką. Iš Californijos taip pat lankėsi ir p. Gudžiūnė, atvykusi į svečius pas Sasevičius.

ALBERT S. PORTER, patyręs ir augstus mokslus išėjęs inžinierius. Pastatęs daug tiltų ir nutiesęs daug kelių. Jeigu jį išrinksit ir šį kartą, turėsit geresnį susisiekimą. Turi 27 metų praktiką.

12 NAUJŲ BUNGOLOWS

Hoover Rd., netoli Neff — Our Lady of Perpetual Peace parapijos. Gyvenamasis kambarys, didelė virtuvė, valgomasis 9x11. 2 miegamieji. Plytelių maudyklė žemai, 2 kambariai naudojimui viršuj. Perskirtas rūsys. Gaso šildymas, akmenis priekis. Netoli nuo mokyklos, bažnyčios ir krautvių. Prašoma \$16.800. Stach Realtors KE 1-1934 15813 Waterloo Rd. (45)

PARDUODAMAS NAMAS

Dviejų seimų geras namas, 8 kambarių, esantis Clevelando rytų pusėje. Kaina \$16.000. Teirautis: MO 2-5220 arba MI 1-9564.

Savings will always be important to the man who wants to look into the future with a feeling of security and personal independence.

Savers always welcome

VILTIS laukia jūsų talkos!

KĄ SILO IŠRINKTI

MICHAEL V. DISALLE, kandidatuoja į US senatą. Jis yra buvęs įvairiose augstose pareigose, turi labai didelę valstybinio darbo praktiką ir yra tinkamas būti senatorium.

PAUL F. WARD, į Ohio atorney general renkamas pirmą kartą, bet turi daug patyrimo tokiam darbui. Yra tarnavęs kariuomenėj ir grįžęs kapitono laipsnyje.

BENJAMIN D. NICOLA šiam rajone komisijonieriaus vietą urejo penkioliką metų. Jis turi

Clevelando valdininkų, valstybės teisėjų ir visuomenės organizacijų pasitikėjimą. Jis gali būti labai geras teisėjas.

ROBERT CROSSER, kongresmanas iš 21 rajono, yra tikras demokratas ir civilinių teisių advokatas. Jis dirbo, kad būtų daugiau namų, būtų žemesnės butų kainos. Jis pasiryžęs dar daugiau dirbti.

Patark kašmynui prenumeruoti DIRVĄ

ATIDARYTA NAUJA LEIMON'S CAFE VISŲ LIETUVIŲ SUSITIKIMO VIETA

Alus. Vynas. Degtinė. Konjakai. Kiti gėrimai Įvairūs valgiai, šeštadienį vakarais šokiai griežiant geram orkestrui

731 E. 185 ST. KE 1-9737

ŽMOGAUS LAIMĖ

Žmogus laimingas, kada laisvas nuo gyvenimo vargu, rūpesčių, ekonominių nedatėklų.

Žmogus, nuolat taupydamas, tą laimę gali pasiekti ir iš ekonominių vargų išsilaisvinti.

Lietuvių Bankas yra saugi ir pelninga taupymo vieta. Kiekviena knygtutė apdrausta Federal Insurance Corp iki \$10.000.

Darbo valandos nuo 9:30 iki 3:00 val. Trečiadieniais iki 12:00, šeštadieniais iki 1:00 val.

THE SUPERIOR SAVINGS AND LOAN ASS'N. 6712 Superior Ave. HE 1-2198 Cleveland, Ohio

JOS PERKAT RUPESČIŲ NEKELIANTĮ SILDYMĄ su MONCRIEF SILDYMO IR ORO VĖSINIMO SISTEMA GASAS * ALIEJUS * ANGLIS THE HENRY FURNACE CO. Medina, Ohio

P J KERSIS

716 Society for Savings Bldg.—Cleveland, Ohio OFISO TELEF.: Main 1-1773. REZIDENCIJA: PENINSULA 2521 Norėdami pigiai pirkti namus mieste arba priemiesčiuose, kreipkitės į mane, gausia pigia kaina. Taipgi gausit patarnavimą įvairiose apdraudose-insurance reikaluose. Sutaisau paskolas pirmo morgečio. Patarnavimas ir išpildymas garantuojama. Kreipkitės į mane telefonu arba asmeniškai.

Pilnai padengta apdrauda UTah 1-4515 **WM. DEBBS PAINTING CO.** WM. DEBESIS Namų Pagražinimas iš Vidaus ir iš Lauko 7526 Star Avenue Cleveland 3, Ohio

Wilkelis Funeral Home

Valdžios pripažinta laidotuvių direktorė Aldona Wilkeli - Wirby Pilnas laidotuvių patarnavimas —HAMMOND VARGONAI PER SERMENTIS— 6202 SUPERIOR AVE. Henderson 1-9292

JAKUBS & SON FUNERAL HOME

Vėsinamas oras Jūsų patogumui Della E. Jakubs & William J. Jakubs Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai 25 metai simpatingo ir rimto patarnavimo 6621 Edna Avenue ENdicott 1-1763

DIRVA THE FIELD

Redakcijos ir administracijos adresas — DIRVA, 6820 Superior Avenue, Cleveland 3, Ohio.—Telefonas: ENdicott 1-4486. Redaktorius Balys GAIDŽIONAS (buto telefonas: GArfield 1-7408).

Pasiryžimas ir stabdžiai

Kokios reikia ir kokią galima išleisti enciklopediją?

Vienas iš didžiausių pasiryžimų mūsų šio meto kultūriniam gyvenimui: be abejonės, yra pasiryžimas išleisti "Lietuvių Enciklopediją". Tai, galima sakyti, ne tik pasiryžimas, bet ir staigmena.

Bet, kaip ir paprastai visuomeninio pobūdžio sumanymams, taip ir čia, atsiranda stabdžiai. Bematant išdygo patarimų: "Gerai, bet kam mums reikia pilnos enciklopedijos? Išleiskim mažesnę, vien tik liuanistikos klausimais, tai yra, tokią, kurioje būtų įtraukti tik lietuvių tautai liečiantieji dalykai, apie kuriuos kitose enciklopedijose nėra šios".

Patarimas, bent iš pirmo žvilgsnio, daro teigiamą įspūdį. Vien liuanistikai skirta enciklopedija būtų mažesnė, taigi "savaime suprantama" pigesnė (koks jautrus argumentas!). Antra — didelį užsimojimą įvykdyti sunku, o mažesnė enciklopedija išleisti bus, "savaime suprantama", lengviau.

Praktiška išvada — susilaikyti nuo didžiosios enciklopedijos užsakymo, tegul leidėjas pakeičia savo nusistatymą.

Praktiška pasėka — sumanytą sustabdyti ir likti ir be bendros, ir be... liuanistikos enciklopedijos.

KĄ LENGVIAU ISLEISTI?

Kalbėjau su klausimu su enciklopedijos leidimo sumanytoju ir organizatorium J. Kapočium. Ir klausiau, kodėl jis iš tikro jis nesitenkina mažesniu ir, kaip sakoma, reikalingesniu užsimojimu. Jo atsakymas labai trumpas:

— Duokite man parengtą grynai liuanistikos enciklopedijos medžiagą — tuojau pradėsiu spausdinti! Tada bendros, pilnos enciklopedijos leidimo klausimas atkristų.

Bet tos medžiagos nėra parengtos. Ją parengti — kelėto metų darbas.

— Tam aš neturiu tiek pinigų, — sako J. Kapočius. — Ir nežinau, ar iš kur nors kitur jų būtų galima gauti tiek, kiek reikėtų.

Čia jau kiekvienam akyse pasirodys klausimas. "Kaip tai? Nėra pinigų liuanistikinei enciklopedijai, o yra didesni?"

Paslyptis esama štai kur. "Lietuvių Enciklopedijos" didžiausia išlaidų skylė ir bus liuanistikos medžiagos parengi-

V. RASTENIS

mas. Kita medžiaga, naudojamasi jau Lietuvoje išleista enciklopedijos dalimi, bei kitais šaltiniais, gali būti paruošta, palyginti, greit, nesunkiai ir nebrangiai. Pirmieji tomai gali pasirodyti 1953 metais. Juose jau ir liuanistikos medžiagos atitinkama dalis gali pasirodyti, neįdedant tam ypatingai didelių pastangų. Pirmiesiems tomams išėjus jau susidarys apyvarotos kapitalas, kuris, jei tik bus enciklopedijos prenumeratorių reikiama skaičius, leis ne tik spausdinti tolesnius toms, bet taip pat išlaikyti ir reikiama redakcijos bei bendradarbių štabą, kuris tuo pačiu metu ne tik galės patiekti bendruosius enciklopedijos dalykus, bet kartu rengs ir enciklopedijon įterptiną visą liuanistiką medžiagą.

Koks skirtumas? Ogi toks, kad rengiant vien tik liuanistiką enciklopediją, reiktų jau dabar suorganizuoti apmokamą redakciją ir bendradarbių štabą, o pirmasis tomas galėtų pasirodyti gal tik po kokio trejeto metų. Kol nėra nei vieno tomo, tol visas darbas turėtų būti atlyginamas vien tik iš leidėjo kišenės, nes iš anksto rinkti prenumeratorių tokiam dalykui negalima nei galvoti. O leidžiant pilną enciklopediją, pradžia greit galės būti apčiuopiama. Leidėjas ryžtasi savo lėšomis rizikuoti pirmam tomui išleisti ir antram parengti. Pirmajam pasirodžius, jau susidarys bent 20 su viršum tūkstančių dolerių apyvarotos kapitalas, kuris, išleidžiant tolesnius toms, nuolatos pasipildys. Pagal apskaičiavimą, papildymas vyks maždaug tokiu pačiu tempu, kokiu turės būti daromos ne tik spausdinimo, bet ir medžiagos (ir liuanistikos medžiagos!) rengimo išlaidos.

Leidėjas pradžia ir dabar turi įdėti nemažą pinigų sumą bei daug organizacinio darbo, tačiau ne tiek, kiek reiktų pradžioje, nieko negaunant, įdėti į vien tik liuanistikos enciklopedijos pirmų dviejų tomų parengimą.

Nors tai ir paradoksiškai atrodo, bet iš tikrųjų taip išeina, kad didesnę enciklopediją šitokiose aplinkybėse išleisti yra lengviau, negu mažesnę, vien tik liuanistiką... (J. Kapočiaus apskaičiavimu, 4-5 tomai vien liuanistikos enciklopedijos kaštuotų ne mažiau, kaip 20 tomų bendros, o prenumeratorių ratas

būtų siauresnis. Būtų galima leisti imant prenumeratorių iš anksto ir bent po 50 dolerių už tomą...).

TAI YRA SAVOTISKAS KULTūros FONDAS

Kiek kartų jau kalbėta, kad reikia sudaryti kokį fondą, įsteigti kokį "kultūrinių rezervatą", kad bent dalis žymesniųjų mūsų kultūrinių galečių būtų ištraukti iš fabriko ir galėtų atlikti mums būtina reikalingus darbus. Padeduojame, kad mūsų mokslininkai bei rašytojai "rūdija" visai ne savo specialybės darbu užsidirbdami duona, ir vėl taip paliekame.

Enciklopedijos leidimas bus kaip tik toks fondas, kur pradžioje keli, vėliau net ir keliolika mūsų mokslininkų galės būti įtraukti į pagėdaujamąjį darbą ir galės iš to pragyventi. Ir tas fondas susidarys ne iš kokių aukų, bet iš pajamų, kurios galės būti gautos, patiekiant apčiuopiamus darbo vaisius. Tokį fondą galima sudaryti tik neatidėjant pradėjus tuos darbo vaisius tiekti. O tai įmanoma tik leidžiant pilną enciklopediją, bet ne laukiant dar trejeto metų, kol galėtų pradėti rodytis susiaurintos liuanistikos enciklopedijos tomai.

Ar tikrai toks fondas susidarys? J. Kapočius, nors ir laikomas nepataisomu optimistu (ypač dėl šio savo pastarojo sumanymo), yra drauge ir tiek realistas, kad yra nusistatęs "eiti į mašiną" tik tada, kai bus bent 3,000 enciklopedijos užsakymų. Ar jų tiek bus?

Per pirmą porą mėnesių, kaip veikia prenumeratorių rinkėjų tinklas (reikia pripažinti — gana tobulai suorganizuotas), jau yra gauta per 1,000 užsakymų. Nejaugi neatsiras dar du kart tiek liuanistikos enciklopedijos rinkėjų kraštuose, kurie panorės ir sau įsigyti ir savo atžalynui palikti, arba į Lietuvą parsivežti, tokį paminklinę reikšmės leidinį?

Juk iš prenumeratoriaus tai nereikalauja jokios rizikos, ir nereikalauja didelių išlaidų. Jei net po tris toms per metus išeity — tai ką reikšia per metus sumokėti 22 su puse dolerio? Ir mokėti niekas neprašo tol, kol nieko nėra: išeis tomas, paštininkas atneš, tada sumokėsi pusą dolerio.

Yra net tokių atsargių, kurie sako, kad enciklopedija tik tada

VIENTĖLIS ŽMOGUS, KURIO BIJO STALINAS

Stalinas bijo Eisenhowerio. Stalinas žino, kad tik Ike turi patyrimo ir sugebėjimo susidoroti su Kremliumi ir Rusijos grėsme, Ike žino apie rusų elgesį su sąjungininkais tuoj po karo. Ike žino, kad komunistai pavergė milonus mūsų draugų Europoje. Jis žino ir komunistų grėsmę Amerikai.

Jis žino, kaip sustabdyti slenkancią grėsmę. Jis po karo sustabdė komunistus be kraujo praliejimo. Ir štai todėl Ike yra vienintelis vyras, kurio bijo Stalinas.

Ike žygiai reiskia pasiekimą tvarkantis su komunistais. Jis turi tvirtus planus, kuriuos išbandė Europoje, kaip nepraliejus kraujo sustabdyti ir atstumti komunizmą.

Tačiau Ike reikalingas Jūsų balso, kuris padės tai atlikti.

OHIO CITIZENS FOR EISENHOWER-NIXON

R. A. WEAVER, Chairman

HOTEL CARTER

CLEVELAND, OHIO

vertinga, kai ji yra visa. O kas, girdi, užtikrins, kad ji bus išleista iki galo? Pamanykite tik: gal išeis 20 tomų, jie man kaštuos, net 150 dolerių (!), o 21-mas ir nebeišeis, taigi, Z raidė prasidedančių žodžių paaiškinimų aš jau ir nebeturėsiu, mano pusantro šimto dolerių bus nuėję perniek...

Argi? Lietuvoje enciklopedijos išėjo tik 9 tomai, iki I raidės, o ir tai, jei aš šiandien po ranka tuos toms turėčiau, jie dažnai man būtų labai vertingi. Deja, jie pasiliko tenai. Ir būčiau laimingas, jei nors ir tiek galėčiau atgauti, net ir už daugiau kaip 70 dolerių...

Leiskime, tą darbą gali ir vėl kas nors nutraukti. Sakysime, pasaulinis karas ar šiaip kokia didžiulė katastrofa. Bet tiek jau tikrai galima rizikuoti. O argi didelė būtų bėda, jei net tik viešą tomą tegautumėm už 7.50. Žinoma, tokiu atveju nedaug naudotumėm, bet kad tai būtų toks milžiniškas nuostolis, dėl kurio pavojaus reiktų visą sumanytą stabdyti, tai tą gėda, regis, būtų ir išsistarti. Jei, jau kas šiame reikale rizikuoja, tai tik Kapočius.

TURIME PROGĄ

Tikrai, šiuo atveju turime progą įsigyti kiekvienam (į dvasinę tamsą nenorimiam tyčia nerit) liuvui brangų turta, ir įsigyti be rizikos, palyginti, labai pigiai. Turime progą ir, be ypatingai didelių pastangų bei didelio triukšmo, sukurti tai, kuo visa iševija ateityje tikrai galės pasididžiuoti.

Enciklopedijos išleidimas šitokiose sąlygose tikrai bus daug didesnis paminklas ir liuviško ryžtingumo įrodymas, negu jos išleidimas normaliose sąlygose, savos valstybės pastogėje. Nejaugi nepasinaudotumėm tokia proga?

Po kelėto metų, kai darbas bus baigtas, kiekvienam, kas turės savo bute ar net kėlioninėje dėžėje "Lietuvių Enciklopediją" (o jai turėti ne būtina reikia ištaigingo buto, kaip to kažkas pageidauja...) bus tikrai malonu.

SPORTAS

VEDA ALGIRDAS BIELSKUS

LSK ŽAIBO LENGV. ATLETIKOS PIRMENYBĖS

Prieš kiek laiko mūsų sporto skyriuje patalpinome LSK žaibo šiu metų lengvosios atletikos pirmenybių pasekmes vyrų ir moterų klasėse. Šį kartą duosime trijų likusių klasių, būtent, jaunių, mergaičių ir jaunučių.

Jaunių klasėje ryškiai iš visų išsiskyrė G. Motiejūnas. Šis jaunuolis turi tikrai duomenų išsiųstyti į geros klasės lengvatę, žinoma, jeigu tik "neužmigs

ant laurų" ir peranksti nepakabins startukų... Tą patį galima pasakyti ir apie Ald. Malcanaitę, kuri padarė gerą pažangą sprinte. Labai džiugu buvo matyti tokius žvalius jaunučių atstovus kaip M. Motiejūną ir G. Barzduką, kurie nepašyškstėjo pasiekti net geriausių tremties pasekmių.

Techniškos pasekmės:
Jaunių klasėje: 100 m: G. Motiejūnas 11,7 sek.; M. Motiejūnas 12,4 sek. (jaunutis!). Įaugstij: G. Motiejūna 5' (1,525 m.). A. Barzdukas 4' 11" (1,50 m.). Rutulys (12 lbs.): Alg. Kijauskas 41' 4 1/2" (12,62 m.); G. Motiejūnas 39' 10" (12,15 m.).

jos išrinkimui ar neišrinkimui lietuviai negali būti abejingi.

Jos draugingumo lietuviai yra patyrę ir kasdieniuose asmeniuose reikaluose. Ar kieno giminés užkliūvo Vokietijoje ar kur kitur, ar šiaip kokia bėda ką ištiko, gali būti tikras, kad Frances Bolton neatsisakys padėti. Tam tikslui jos kabineto durys visuomet atdaros.

Atėjus rinkimams, atėjo ir mūsų eilė jai padėti. O padėti jai gal mes galime daugiau, negu tikimės. Juk kartais ir saujelė balsų nusveria rezultata. Tad balsai tebūna tas grūdelis, kurs nusveria svarstyklės į gerąją pusę.

Mergaičių klasėje: 50 m.: A. Malcanaitė 7,3 sek. Į tolį: A. Malcanaitė 13' 4" (4,07 m.). Į tolį iš vietos: R. Sapockytė 6' 9" (2,06 m.). Rutulys: J. Laikūnaitė 26' 6" (8,08 m.). Diskas: R. Sapockytė 74' 4" (22,65). Beisbolo sviedinukas: M. Dabrikaitė 131' 6" (40,05 m.).

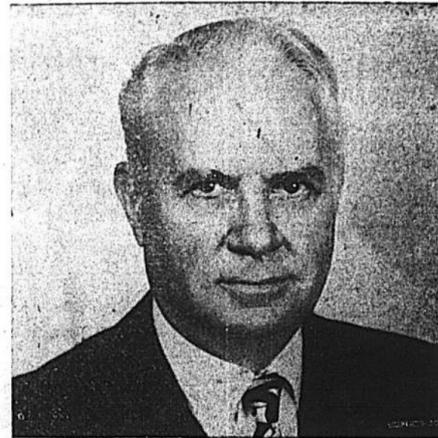
Jaunučių klasėje: 60 m.: M. Motiejūnas 7,7 sek. (geriausia tremties pasekmė). Rutulys (8 lbs.): G. Barzdukas 41' 4" (12,61 m.) (geriausia tremties pasekmė). Į augstį: G. Motiejūnas 4' 9" (1,45 m.).

Jums reikia...

JOHN

BRICKER

U. S. SENATE

BALSUOKIT RINKIMUOSE

X JOHN W. BRICKER

KEEP GOOD COUNTY GOVERNMENT

Vote For These Excellent Officials

JOHN F. CURRY

HENRY W. SPEETH

COUNTY COMMISSIONERS

FRANK T. CULLITAN

COUNTY PROSECUTOR

LEONARD F. FUERST

CLERK OF COURTS

JOSEPH M. SWEENEY

COUNTY SHERIFF

LESLIE R. MONROE

COUNTY TREASURER

ALBERT S. PORTER

COUNTY ENGINEER

DR. S. R. GERBER

COUNTY CORONER

ELECTION DAY, NOV. 4, 1952

VOTE NOVEMBER 4th

For Governor

X

FRANK J. LAUSCHE
DEMOCRAT

Lausche for Governor Committee, John E. Elder, Chairman